

BIULETYN

informacyjny

SPIS TREŚCI

XV Plenum Zarządu Głównego PTTK: Program VIII Walnego Zjazdu PTTK; Sprawozdanie ZG PTTK za okres VII kadencji; Aktualne zadania w pracy z młodzieżą • PTTK w latach 1968—1972 • O dalszy rozwój programowo-organizacyjny PTTK wśród młodzieży (Uchwała ZG PTTK) • Delegacja naszego Towarzystwa z wizytą w Centralnej Komisji Przyrody i Krajoznawstwa Niemieckiego Związku Kultury • Nowe władze Okręgów PTTK • Raport o stanie turystyki wśród młodzieży szkolnej • Pomocnik instruktora krajoznawstwa • VI Międzynarodowy Zlot Przyjaźni: Turystyczne drogi biegły do Grosschoenau • Inicjatywa wyszła z Biura Turystyki Zagranicznej PTTK • „Gościńiec” — pismo na które czekaliśmy • Prezydium obraduje • Nowe Oddziały PTTK • Imprezy, Imprezy, Imprezy • Co PTTK-owski dzień niesie

ZARZĄDU GŁÓWNEGO
PTTK Nr 161-162
LIPIEC-SIERPIEŃ 1972

XV Plenum Zarządu Głównego PTTK

- PROGRAM VIII WALNEGO ZJAZDU PTTK
- SPRAWOZDANIE ZG PTTK ZA OKRES VII KADENCJI
- AKTUALNE ZADANIA W PRACY Z MŁODZIEŻĄ

1 LIPCA br. obradowało w Warszawie pod przewodnictwem prezesa ZG PTTK **Piotra Gajewskiego** kolejne plenarne zebranie Zarządu Głównego. W posiedzeniu uczestniczyli: przedstawiciel Wydziału Organizacyjnego KC PZPR **dr Z. Kulczycki** i sekretarz Krajowej Rady OFSWF **it J. Topisz**.

Zebrani uczcili chwilą ciszy pamięć **red. Stanisława Ziemby** — prezesa Towarzystwa w latach 1955—1957 zmarłego w dniu 25 kwietnia 1972 r.

Prezes **Piotr Gajewski** otwierając obrady poinformował, iż w wyniku okręgowych zjazdów delegatów oddziałów PTTK, w skład Plenum Zarządu Głównego weszli nowowybrani prezesi zarządów okręgów: bydgoskiego — **Feliks Gabara**, gdańskiego — **Witold Kasprzewski**, katowickiego — **Henryk Olczyk**, kieleckiego — **Marian Dziekan**, krakowskiego — **Marian Sambor**, lubelskiego — **Eugeniusz Mysłowski**, łódzkiego — **Roman Jarzyna**, poznańskiego — **Anna Tuczyńska**, Warszawy — **Kazimierz Gierczak**, mazowieckiego — **Włodzimierz Kmiecik** i zielonogórskiego — **Marian Skarbek**.

Obecnych na posiedzeniu nowych członków ZG PTTK powitano serdecznymi oklaskami.

Zgodnie z porządkiem dziennym przyjęto założenia programowe i termin VIII Walnego Zjazdu PTTK, których propozycje zreferował zastępca sekretarza generalnego i przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Zjazdu — **Wojciech Militz**. Postanowiono, iż Zjazd odbędzie się w Warszawie w dniach 26 i 27 listopada 1972 r. W wyniku wyborów dokonanych przez okręgowe zjazdy delegatów oddziałów i planowane krajowe narady aktywu komisji statutowych ZG PTTK i GPR — w Zjeździe weźmie udział 233 delegatów oraz 89 członków władz naczelnych Towarzystwa (ZG, GKR, GSK), Członkowie Honorowi i zaproszeni goście. Łącznie przewiduje się uczestnictwo w Zjeździe 400 osób.

Na program pierwszego dnia Zjazdu złożą się: do przerwy obiadowej obrady plenarne, w tym ukonstytuowanie Zjazdu, referaty i sprawozdanie Zarządu Głównego, GKR i GSK, dyskusja, po południu natomiast obrady w zespołach problemowych, a następnie

uroczysty wieczór poświęcony 100-leciu zorganizowanej turystyki w Polsce.

Przyjęto propozycje pracy w sześciu zespołach problemowych: zespole ideowo-programowej działalności PTTK — dla sprzeżywania współczesnej roli i miejsca PTTK; zespole do spraw nauki — dla określenia wniosków pod adresem naukowców, dotyczących prac badawczych dla potrzeb rozwoju działalności Towarzystwa; zespole do spraw młodzieży — dla opracowania programu dalszej pracy PTTK wśród młodzieży; zespole ochrony środowiska i kultury w turystyce; zespole zagospodarowania turystycznego i zespole do spraw kierowania i organizacji — dla opracowania wniosków dotyczących doskonalenia struktury organizacyjnej, zwłaszcza gospodarki i metod kierowania w PTTK.

W drugim dniu Zjazdu przewiduje się dalszy ciąg dyskusji plenarnej, sprawozdania komisji i zespołów, podjęcie uchwał oraz dokonanie wyborów władz naczelnych Towarzystwa.

W kolejnym punkcie Plenum Zarządu Głównego Towarzystwa akceptowało projekt sprawozdania z działalności PTTK w latach 1968—1972 (charakterystykę działalności PTTK w ciągu VII kadencji publikujemy poniżej). Plenum zaleciło Prezydium udostępnienie sprawozdania poza uczestnikami Zjazdu — aktywowi okręgów i oddziałów PTTK.

W trzecim punkcie obrad rozpatrzono i zaakceptowano zbiorcze sprawozdanie finansowe Zarządu

Głównego, okręgów oraz GOPR za rok 1971 zreferowane przez zastępcę sekretarza generalnego J. Żmudzińskiego i zaopiniowane przez Główną Komisję Rewizyjną w referacie wiceprzewodniczącego GKR W. Kwaśniewskiego. Według sprawozdania rok 1971 zamknięto po stronie aktywów i pasywów sumą bilansową w wysokości 731.812 tys. zł i funduszem obrotowym 1205 tys. zł.

Po części sprawozdawczej Plenum przyjęło uchwałę w sprawie dalszego rozwoju działalności programowo-organizacyjnej w środowisku młodzieży. Interesujący materiał w tej sprawie omówił sekretarz Zespołu Krajoznawstwa i Młodzieży ZG PTTK R. Cetnarski proponując zgodnie z postanowieniami Krajowej Rady Aktywu Młodzieżowego PTTK zorganizowanie w bieżącym roku Krajowej Rady Turystyki Szkolnej oraz podjęcie działań dla opracowania „Raportu o stanie turystyki w środowisku młodzieży szkolnej”.

Przedłożone projekty spotkały się z aplauzem wśród zebranych, czemu dali wyraz dyskutanci poszerzając jednocześnie zgłaszane projekty nowymi wnioskami, m. innymi dotyczącymi objęcia pracą PTTK komitetów rodzicielskich w szkołach średnich.

Na zakończenie obrad, w odpowiedzi na pytania członków Zarządu Głównego PTTK — zastępca sekretarza generalnego W. Militz udzielił informacji o aktualnym stanie przygotowań do obchodów 500-lecia M. Kopernika i 100-lecia zorganizowanej turystyki w Polsce.

PTTK W LATACH 1968 — 1972

FAKTY I WYDARZENIA

KONCZYMY VII kadencję działalności Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Jest to okazja do przedstawienia bilansu osiągnięć PTTK w tym okresie, naniesienia go na ogólne tło wydarzeń społeczno-politycznych, jakie miały wówczas miejsce w naszym kraju.

A wydarzenia te, to przede wszystkim niezwykle istotne decyzje VII i VIII Plenum KC PZPR w roku 1970 i 1971, które wywarły zasadniczy wpływ na wszystkie dziedziny życia narodu. Podniosły one rangę i znaczenie spraw bytowych oraz polityki socjalnej Państwa, stworzyły nowe perspektywy w dziedzinie wypoczynku po pracy i nauce, w tym również dla turystyki.

Znaczenie turystyki, jej rola w kształtowaniu postaw obywatelskich zwłaszcza młodzieży, wysokie wskaźniki rozwoju turystyki w latach do 1975 roku — zostały określone wyraźnie w uchwale VI Zjazdu PZPR. Podjęte przez partię i rząd konkretne kroki w celu tworzenia lepszych warunków dla turystyki krajowej i zagranicznej skłaniają, a nawet wręcz zobowiązują do odważniejszego projektowania zadań na przyszłość, dają też podstawę do obiektywnej oceny dotychczasowego stanu turystyki i pełniejszej oceny działalności PTTK w latach 1968—1972.

Okres do grudnia 1970 r. nie sprzyjał rozbudowie turystyki przede wszystkim zaś urządzeń turystycznych. Już w następnym roku po VII Zjeździe PTTK nie miało możliwości budowy nowych obiektów dla turystyki. Jednocześnie usztwywniony został system zarządzania, co nie przyczyniało się do tworzenia lepszych warunków dla rozwijającego się ruchu turystycznego. Mimo to ruch turystyczny w Polsce wskutek rozbudzonych potrzeb stale wzrastał. W roku 1967 liczył ponad 56 mln uczestników, w 1970 r. — 64 mln. Według prognozy na rok 1972 weźmie w nim udział ponad 85 mln statystycznych osób.

Mimo trudnej sytuacji pierwszych lat okresu sprawozdawczego, podejmowane były liczne działania zmierzające do rozwoju ruchu turystycznego. W dziedzinie wypoczynku i turystyki szereg prac podjęły związki zawodowe. Złożyły się na nie: uchwała VI Kongresu Związków Zawodowych i jej realizacja,

wspólne Plenum CRZZ i GKKFiT, poczynania Krajowej Rady OFSWFiT.

Również organizacje młodzieżowe: ZMS, ZMW, ZSP i ZHP wspomagały swoimi inicjatywami i pracą rozwój turystyki wśród młodzieży. PTTK znajdowało więc w swej działalności programowej przychylną atmosferę oraz konkretną pomoc w rozwiązywaniu ważnych dla życia Towarzystwa problemów.

VII Walny Zjazd PTTK w swej uchwale nakreślił główne kierunki działania na lata 1968—1972. Uchwała Zjazdu zobowiązała władze i aktyw PTTK do:

- dalszego upowszechniania krajoznawstwa i turystyki wśród osób pracujących i młodzieży;
- kształtowania właściwej postawy społecznej turystów, nacechowanej świadomością celów uprawiania turystyki, godnym postępowaniem i umiejętnościami, niezbędnymi w uprawianiu turystyki;
- rozwijania działalności krajoznawczo-turystycznej wśród młodzieży;
- tworzenia coraz lepszych warunków udziału w turystyce dla indywidualnych turystów;
- dalszego przeciwdziałania zjawisku nadmiernego skupienia ruchu turystycznego na znanych trasach i w miejscowościach powszechnie uważanych za najbardziej atrakcyjne.

W przyjętych przez VII WZD PTTK uchwałach główny ciężar położono na doskonalenie pracy Towarzystwa, czego wyrazem były także uchwalone poprawki do statutu PTTK. Zjazd podjął także rezolucje w sprawie udziału w obchodach 25-lecia PRL, które przypadało na rok 1969, jubileuszu 100-lecia zorganizowanej turystyki polskiej oraz 500-lecia urodzin Mikołaja Kopernika, które będą miały miejsce w 1973 roku.

INICJATYWY PROGRAMOWE

Dla osiągnięcia konkretnych rezultatów w zakresie głównych kierunków działania uchwalonych przez VII WZD PTTK, a szczególnie dla uzyskania lepszych wyników w pracy wychowawczej wśród turystów, którymi zajmowało się Towarzystwo uruchomiono poważny zespół środków programowych, organizacyjnych i materialnych.

W roku 1968 główną uwagę poświęcono 25-leciu Ludowego Wojska Polskiego. Powiązanie krajoznawstwa z tradycjami oręża polskiego, z historią walk o Polskę Ludową, łączenie turystyki z problematyką obronności kraju wniosło do programu PTTK wiele cennych inicjatyw mających duże znaczenie dla patriotyczno-wychowawczej działalności Towarzystwa.

W obchodach tej rocznicy uwewnętrznili się szczególnie wyniki prowadzonej od lat współpracy PTTK z Wojskiem Polskim. Działacze PTTK w mundurach wnieśli cenny wkład w osiągnięcia Towarzystwa, współdziałając w opracowywaniu programów i tras wielu imprez turystycznych, związanych z miejscami walk i bitew żołnierzy radzieckich i polskich w II wojnie światowej. Odkryto i spopularyzowano przy pomocy działaczy wojskowych liczne miejsca i wydarzenia z historii walk partyzanckich, uczczono pamięć ludzi, którzy oddali swoje życie za Polskę Ludową. Zarząd Główny PTTK ustanowił z okazji obchodów 25-lecia Ludowego Wojska Polskiego nową krajoznawczo-turystyczną odznakę „Szlakami Chwały Oręża Polskiego”, której zdobywanie stało się na tyle popularne, że została ona na stałe wprowadzona do systemu odznak PTTK.

Obchody 25-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w 1969 r. stały się okazją do podjęcia na wielką skalę akcji upowszechniającej poprzez różnorodne formy turystyki treści współczesnego krajoznawstwa, pogłębiając w ten sposób i utrwalając patriotyzm wśród uczestników ruchu turystycznego.

Wzorem obchodów 1000-lecia Państwa Polskiego — PTTK wraz z Krajową Radą Ogólnozwiązkowej Federacji Sportu, Wychowania Fizycznego i Turystyki, Ogólnopolskim Komitetem Współpracy Organizacji Młodzieżowych — ZMS, ZMW, ZHP, ZSP i KMW zorganizowało powszechny konkurs krajoznawczo-turystyczny „Szlakami Polski Ludowej”. Konkursowi patronował Ogólnopolski Komitet Frontu Jedności Narodu. Poparcia udzieliło ówczesne Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, Główny Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki i Centralna Rada Związków Zawodowych przekazując 8 milionów złotych na nagrody przyznane w postaci sprzętu turystycznego do wypożyczalni oddziałów PTTK w zakładach pracy, szkołach, jednostkach wojskowych itp.

W konkursie brało udział ponad 6 milionów uczestników. W ciągu całego roku 1969 konkursowicze uczestniczyli w wycieczkach i imprezach na szlakach turystycznych związanych historycznie z walkami o Polskę i władzę ludową, poznawali obiekty budownictwa socjalistycznego w naszym kraju, spotykali się z weteranami II wojny światowej, z ludźmi zasłużonymi dla Polski Ludowej, utrwalając w swojej pamięci obraz kraju lat wojny i poznając jednocześnie ogrom trudu i twórczych dokonań narodu polskiego w ciągu 25-lecia. W konkursie współzawodniczyło 270 szkół, 2668 zakładów, 775 powiatów i wsi oraz tysiące jednostek organizacji młodzieżowych i PTTK, a także jednostki wojskowe.

Dla uczestników konkursu Zarząd Główny PTTK ustanowił nową odznakę krajoznawczo-turystyczną p.n. „Szlakami Polski Ludowej”. Po roku 1969 weszła ona także na stałe do systemu odznak Towarzystwa.

W tym samym czasie z inicjatywy Komisji Krajoznawczej ZG PTTK podjęto w 1960 roku przygotowania do Kongresu Krajoznawstwa Polskiego. Kongres ten pod nazwą „Ogólnopolska Narada Krajoznawcza PTTK” odbył się w maju 1970 roku w Gdańsku w połączeniu z uroczystym podsumowaniem konkursu „Szlakami Polski Ludowej”. Wzięło w nim udział ponad 700 działaczy krajoznawczych i reprezentantów zespołów — laureatów konkursu, przedstawiciele nauki oraz władz politycznych i administracji państwowej. Spotkanie odbyło się pod hasłem „Krajoznawstwo szkołą patriotycznego wychowania”. Narada gdańska, sumując dorobek społecznego ruchu krajoznawczo-turystycznego, opracowała jednocześnie ogólnopolski program krajoznawczy turystyki, uchwalony następnie w październiku 1970 roku przez Plenum PTTK jako obowiązujący w całym Towarzystwie. Warto dodać, iż program ten przyjęty został do realizacji w turystycznej działalności innych organizacji,

m.in. w ZSP, a Podkomitet Turystyki GKKFIT aprobując oficjalnie treść programu zalecił jego popularyzację wszystkim organizatorom turystyki w Polsce.

W roku 1970 do programów imprez turystycznych włączona została tematyka 25-lecia powrotu Ziemi Zachodnich i Północnych do Macierzy.

Poprzez różnorodne akcje, wycieczki, imprezy, spotkania, odczyty, prelekcje, wystawy itp. przypomniano tysiącom turystów historię i dowody polskości tych ziem, walkę o ich wyzwolenie i powrót do Polski, a także popularyzowano olbrzymi dorobek w odbudowie ze zniszczeń wojennych, rozwoju budownictwa socjalistycznego, życia społecznego i kulturalnego Ziemi Zachodnich i Północnych w ciągu 25-lecia. Uwypuklono na tym tle osiągnięcia PTTK w rozwoju turystyki wśród społeczeństwa zachodnich i północnych województw kraju.

W pracy PTTK w roku 1970 szczególne miejsce znalazła problematyka obchodów 100-lecia urodzin W. I. Lenina. Wytoczne ZG PTTK znalazły żywy oddźwięk w terenie. Przygotowano specjalne programy dla wycieczek zwiedzających miejsca pobytu Lenina na ziemiach polskich. Spopularyzowano postać i dzieło Włodza Rewolucji Październikowej poprzez krajoznawcze odczyty, spotkania, wydanie metodycznych broszur pomocnych zwłaszcza w pracy przewodników turystycznych. W związku z rocznicą specjalnie uroczysty charakter miał Centralny Rajd Turystyczny „Szlakami Lenina” z zakończeniem w Poroninie i Zakopanem. Doświadczenia z organizacji obchodów leninowskich w formach krajoznawczo-turystycznych, ich znaczenie ideowo-wychowawcze były przedmiotem referatu delegacji PTTK na X Międzynarodowej Konferencji Organizacji Turystycznych Krajów Socjalistycznych w Pradze w październiku 1970 roku.

Odnowa życia społeczno-politycznego, będąca następstwem uchwał VII i VIII Plenum KC PZPR nie mogła nie znaleźć swojego odbicia w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym. PTTK realizując w poprzednich latach swój program, działało tradycyjnymi metodami, z których nie wszystkie dawały efekty na miarę współczesnych potrzeb ruchu turystycznego. Toteż nakazem chwili stało się skoncentrowanie uwagi na problemach doskonalenia krajoznawczego programu turystyki oraz szybkie podjęcie prac mających na celu usprawnienie organizacji i zarządzania gospodarką PTTK. Prezydium ZG PTTK już w połowie marca 1971 r. przeprowadziło wszechstronną analizę braków, niedomagań w pracy Towarzystwa, konsultując wyniki tych analiz oraz wnioski zeń wypływające z szerokimi kręgami działaczy centralnych i wojewódzkich. Rezultaty tych prac znalazły swój wyraz w uchwałach plenarnych zebrań ZG PTTK obradujących w czerwcu i październiku 1971 r.

Uchwały określiły główne kierunki działania PTTK w okresie do VIII Walnego Zjazdu, uzasadniły jednocześnie potrzebę zwołania Zjazdu w terminie późniejszym, tj. w IV kwartale 1972 r. Program doskonalenia i usprawnień w działalności Towarzystwa rozpatrywany szczegółowo na październikowym Plenum ZG znalazł swe miejsce w uchwałach precyzującej stanowisko PTTK wobec aktualnych problemów turystyki.

Wykonując zadania nałożone na komórki PTTK przez plenarne posiedzenie ZG PTTK Towarzystwo koncentrowało swoją uwagę na wypracowywaniu i popularyzowaniu wzorców współczesnej turystyki, szerszym niż dotąd działaniu w środowisku robotniczym i młodzieżowym, podejmowaniu się roli rzeczownika potrzeb turystów, rozwijaniu działalności społecznej w dziedzinach bezpośrednio lub pośrednio związanych z turystyką, jak ochrona naturalnego środowiska człowieka, zagospodarowanie przestrzenne regionów uwzględniające ochronę walorów turystycznych i krajoznawczych itd.

PTTK podejmując ważne dla życia Towarzystwa decyzje dotyczące usprawnień, zmieniając równocześnie metody pracy — żywo włączyło się do dyskusji nad tezami KC PZPR na VI Zjazd PZPR.

Natychmiast po VI Zjeździe PZPR zarówno na szczeblu centralnym, jak też w ogniwach terenowych PTTK opracowany został program realizacji uchwał VI Zjazdu. Program ten, jak też wyniki wspomnianego

nych zebrań plenarnych Zarządu Głównego PTTK został z kolei szeroko spopularyzowany na naradach prezesów oddziałów. Warto podkreślić, że narady te zorganizowane były w Towarzystwie po raz pierwszy.

Pierwsza z nich z udziałem prezesów oddziałów Polski Południowej odbyła się w Nowym Sączu w grudniu 1971 r., a następnie dla Polski Środkowej w Piotrkowie i Polski Północnej w Kołobrzegu w początkach 1972 roku. Wymienione narady stanowiły ważny czynnik konsolidujący działaczy Towarzystwa wokół głównych kierunków działania PTTK w okresie poprzedzającym VIII WZD. Wskazały one na skuteczność nowych sposobów utrzymywania łączności z terenem, przyczyniły się w istotnej mierze do podniesienia poziomu kampanii sprawozdawczo-wyborczej w oddziałach i okręgach PTTK.

DZIAŁANIA ORGANIZACYJNE

Zarząd Główny, jego Prezydium, komisje społeczne i biuro tworząc warunki i koordynując realizację przedstawionych wyżej inicjatyw programowych, kontynuowały działalność organizatorską we wszystkich dziedzinach pracy statutowej. Zarząd Główny w dorocznych wytycznych określał zadania programowe, organizacyjne oraz ekonomiczne dla całego Towarzystwa. Pomocnym instrumentem w realizacji wytycznych były wieloletnie plany rozwoju organizacyjnego, szkolenia kadr, kalendarze imprez, plany wydawnicze itp.

Również w dziedzinie organizacyjnej ważną rolę spełniało porozumienie zawarte pomiędzy związkami zawodowymi, ZMS, TKKF oraz PTTK.

Coroczne konferencje w Tardzie centralnych i wojewódzkich działaczy tych organizacji wpływały w sposób istotny na zacieśnienie współdziałania, tworzyły odpowiednią płaszczyznę do wymiany doświadczeń i kształtowania modelu działalności krajowo-turystycznej w zakładach pracy.

W pierwszych latach okresu sprawozdawczego Zarząd Główny wiele uwagi poświęcił:

- programowi, organizacji i efektywności szkolenia kadr społecznych działaczy,
- doskonaleniu działalności PTTK w zakładach pracy,
- ulepszeniu programu i organizacji imprez turystycznych,
- tworzeniu lepszych i skuteczniejszych form działalności w środowisku młodzieży szkolnej,
- przygotowaniom do obchodów 100-lecia zorganizowanej turystyki polskiej i 500-lecia urodzin Mikołaja Kopernika,
- realizacji postulatów uchwalonych przez VII WZD PTTK,
- sprawom finansowym Towarzystwa, funkcjonowaniu bazy noclegowo-żywieniowej oraz jej remoncie.

W sprawach tych podjęło szereg uchwał Prezydium i Plenum ZG PTTK, które stały się podstawą pracy komisji społecznych, biura Zarządu Głównego i terenowych ogniw PTTK.

W roku 1971 PTTK uzyskało formalną podstawę do organizowania własnych ogniw członkowskich na terenie szkół ogólnokształcących i zawodowych.

Zarządzenie Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z 1971 roku dając Towarzystwu wspomniane uprawnienia nie tylko legalizuje działalność szkolnych kół PTTK, ale zobowiązuje całe Towarzystwo do zwielokrotnienia prac na rzecz młodzieży szkolnej.

Na przestrzeni lat 1970 i 1971 Towarzystwo przeżywało duże trudności finansowe wynikające z konieczności spłaty zaległych podatków przy jednoczesnym niewykonaniu planów finansowych działalności usługowo-gospodarczej niektórych okręgów. Nadto silniej niż dotychczas, zabrzmiwały głosy krytykujące niezadowalający stan turystyki w ogóle, a na tym tle braki oraz niedomogi w działalności PTTK. Toteż Zarząd Główny podjął szereg czynności zmierzających do usprawnienia gospodarki. Podjęto m.in. decyzje o utworzeniu okręgowych przedsiębiorstw turystycznych PTTK podległych zarządom okręgów, powołano

do życia Dyrekcję Naczelną Zakładów Wytwórczych PTTK „Foto-Pam”, wprowadzono nowe zasady finansowania okręgów, dające im większą swobodę w rozdziale środków. Wieloma sposobami prowadzona była w całym Towarzystwie kampania zmierzająca do podniesienia gospodarności, wzmocnienia dyscypliny i stopnia odpowiedzialności za dysponowanie środkami społecznymi.

Od połowy 1971 r. Zarząd Główny został zmuszony do podjęcia akcji przeciwko niesłusznym projektom włączania obiektów PTTK i biur ORT do jednolitych przedsiębiorstw terenowych, co wystąpiło szczególnie ostro w tzw. „eksperymentcie krakowskim”. Stanowisko PTTK za utrzymaniem w ramach Towarzystwa domów turysty i innych obiektów, przy wzięciu pod uwagę projektowanych przez PTTK usprawnień w gospodarowaniu schroniskami, domami turysty, domami wycieczkowymi itd. znalazło pozytywny oddźwięk u najwyższych czynników rządowych.

Równocześnie PTTK zamierza popierać słuszne inicjatywy rad narodowych w dziedzinie usprawnienia obsługi ruchu turystycznego. Bardzo dobre wyniki współdziałania wielu ogniw PTTK z radami narodowymi udowodniły potrzebę dalszego zacieśnienia tej współpracy.

W okresie sprawozdawczym dla poszerzenia frontu wspólnego działania w dziedzinie turystyki, krajoznawstwa i wypoczynku PTTK zawarło nowe porozumienia z Centralnym Związkiem Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego, Zarząd Głównym Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia, Zarząd Głównym Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Spożywczego, Zarząd Głównym Polskiego Związku Głuchych, Zarząd Głównym Polskiego Związku Kajakowego, Polskim Towarzystwem Schronisk Młodzieżowych, Naczelną Radą Adwokacką oraz Związkiem Zakładów Doskonalenia Zawodowego.

PODSTAWOWE WYNIKI DZIAŁALNOŚCI

PTTK w latach 1968—1972 we wszystkich podstawowych dziedzinach działalności osiągnęło niemałe rezultaty. Należy jednak mieć na uwadze, iż te rezultaty wobec stale wzrastającego zapotrzebowania społecznego na różnorodną formę turystyki — dotyczy to zwłaszcza podstawowych usług turystycznych — powinny być oceniane z punktu widzenia zaspokojenia tych potrzeb, a nie tylko metodą porównań wyników w poszczególnych okresach czasu.

Dlatego cieszyć może fakt, że dynamika wzrostu ruchu turystycznego w PTTK w porównaniu z krajowym ruchem turystycznym była wyższa. I tak np. porównując wyniki lat 1967—1971 mamy do czynienia ze wzrostem krajowego ruchu turystycznego o czterdzieści kilka procent, zaś w PTTK o ponad sześćdziesiąt procent (10 mln uczestników różnych form turystyki organizowanych przez PTTK w 1967 r. wobec 16 mln w 1971 r.). Ponieważ równocześnie tempo wzrostu ilościowego członków Towarzystwa było mniejsze, zjawisko powyższe oznacza widoczne zdynamizowanie działalności ogniw PTTK.

W okresie sprawozdawczym wzrost organizacyjny członków i ogniw PTTK obrazują następujące liczby: ilość członków indywidualnych zwiększyła się z 331 630 osób do 418 642, a więc o 25%, a liczba kół i klubów (na prawach kół) z 5731 ogniw do 7736 ogniw, tj. o 35%.

Nieco niższy, bo 30%-owy wzrost odnotowano w odniesieniu do kół zakładowych, których na koniec 1971 roku było 4814. Co się tyczy oddziałów PTTK, to należy podkreślić 32%-owy wzrost oddziałów zakładowych (65—86) przy 18%-owym wzroście ogólnej ilości oddziałów PTTK (380—447). Ogółem w 1971 roku Towarzystwo liczyło 551 tys. osób, członków zwyczajnych i zbiorowych.

Wzrost aktywności Towarzystwa jest zasługą działaczy społecznych. Szkolenie nowych kadr mimo wielu mankamentów, nie zawsze zadowalającej efektywności, umożliwiło jednak stosunkowo znaczny napływ nowych działaczy. Ilustrują to najlepiej dane porównawcze. W roku 1967 PTTK dysponowało łączną kadrą 46 638 przewodników, przewodników i instruk-

torów turystyki kwalifikowanej, organizatorów turystyki, opiekunów społecznych nad zabytkami, strażników ochrony przyrody (w roku 1972 ponad 82 tysiące aktywistów wspomnianych dziedzin). Na podkreślenie zasługuje tu szczególnie duży wzrost opiekunów nad zabytkami i strażników ochrony przyrody (o 250%), organizatorów turystyki (o 98%) i przewodników turystycznych (o 50%).

Wzrost ilości przewodników umożliwił w rezultacie oprowadzenie około 200 tysięcy wycieczek, o 77% więcej niż w 1967 roku.

Pozytywne wyniki, i to nie tylko liczbowe, osiągnięte zostały w turystyce kwalifikowanej. Liczba uczestników imprez i wycieczek w różnych dziedzinach turystyki sięga dzisiaj 2 mln rocznie wobec 1400 tysięcy w 1967 roku. Dzięki zgodnemu działaniu aktywistów PTTK odniosły pozytywny skutek wytyczne Zarządu Głównego zalecające zmniejszenie liczby uczestników imprez przy jednoczesnym zwiększeniu ilości rajdów, zlotów, zjazdów itp.

Najlepiej świadczy o tym fakt, iż w latach 1970—1971 liczba imprez turystyki kwalifikowanej wzrosła o ponad 1000.

Jeszcze wyraźniej zjawisko to występuje w turystyce powszechnej. W wycieczkach organizowanych przez ogniwa PTTK i ORT-ty 80%-owemu wzrostowi liczby wycieczek (166 968 wycieczek — 1967 r. i 252 124 wycieczek — 1971 r.) towarzyszy jedynie 44%-owy wzrost liczby ich uczestników (7751 tys. — 10 500 tys.).

Obstajemy także wzrost uczestnictwa w wycieczkach zbiorowych i indywidualnych, organizowanych przez Biuro Turystyki Zagranicznej PTTK z 62 tys. w 1967 roku do 84 tys. w 1971 roku, czyli o 36%.

W obiektach PTTK po raz pierwszy przekroczono liczbę 4 mln udzielonych noclegów rocznie (w 1971 roku — 4287 tys. noclegów, co stanowi wzrost w porównaniu do 1967 r. o 21%).

Zamierzenia i plany Towarzystwa dyskutowane i akceptowane na VII Walnym Zjeździe PTTK, a odnoszące się do budowy 8 schronów górskich, 11 schronisk w górach, 24 domów wycieczkowych, zagospodarowania szlaku Brdy i budowy szeregu innych stanic wodnych w olbrzymiej większości nie zostały wykonane, co najwyżej rozpoczęte, mimo iż dokonano znacznego wysiłku dla przygotowania dokumentacji.

Miało to jednak związek z podanymi już wyżej ogólnymi ograniczeniami inwestycyjnymi.

Nie oznacza to, że w ubiegłych czterech latach PTTK nic nie budowało. Dzięki inicjatywie i upórowi działaczy, zwiększeniu własnego wykonawstwa inwestycyjno-remontowego, pomocy GKKFiT oraz terenowych komitetów kultury fizycznej i turystyki, stworzeniu przychylnej atmosfery we władzach administracji terenowej, powstały nowe obiekty PTTK w Ilawie, Węgorzewie, Sandomierzu, Sanoku, na Włocławku. Oddano też do użytku turystów po remoncie kapitalnym bądź rozbudowie domy wycieczkowe: w Olsztynie, w Białowieży, Elblągu, Sopocie, Wiślicy, Zaniemyślu, Skierniewicach, Płocku oraz schroniska: na Równicy i Strzechę Akademicką.

Dzięki inicjatywie poszczególnych oddziałów PTTK dwukrotnie w stosunku do 1967 r. zwiększyły się możliwości noclegowe w stacjach turystycznych PTTK. W końcu 1971 r. zarejestrowanych było 533 stacji o blisko 14 tys. miejsc noclegowych.

W związku ze znacznymi trudnościami w dziedzinie wykonawstwa inwestycyjnego i remontów kapitalnych, poważnie został powiększony potencjał wykonawczy zespołów gospodarki pomocniczej PTTK (wzrost przerobu z 21,6 mln zł w 1967 r. do 52,4 mln zł, tj. o 143%). W 1967 r. już blisko 50% środków na inwestycje, kapitalne remonty i modernizację było przerabianych przez ZGP PTTK.

Działalność gospodarcza prowadzona przez przedsiębiorstwa ZG PTTK uległa dalszemu rozwojowi. Obroty domów turysty PTTK osiągnęły w 1971 r. wielkość 133 mln zł (o 52% więcej niż w 1967 r.), a Biura Turystyki Zagranicznej około 101 mln zł (o 26% więcej niż w 1967 r.).

Produkcja pamiątek, sprzętu i ekwipunku turystycznego oraz innych artykułów wytwarzanych w zakładach wytwórczych PTTK „Foto-Pam” osiągnęła w 1971 r. poziom 222 mln zł, co w porównaniu ze 116 mln zł w 1967 r. stanowi wzrost o 93%. W latach 1968—1972 uruchomiono nowe zakłady produkcyjne, m.in. w Sopocie, Miastku, Białym Borze i Starym Sączu. 64% produkcji „Foto-Pam” powstało w 1971 r. systemem chałupniczym, co stworzyło znacznie większe niż uprzednio możliwości zatrudnienia, zwłaszcza kobiet.

O DALSZY ROZWÓJ PROGRAMOWO-ORGANIZACYJNY PTTK WŚRÓD MŁODZIEŻY

(Uchwała Zarządu Głównego PTTK)

Podczas plenarnego zebrania Zarządu Głównego PTTK, które się odbyło 1 lipca 1972 r. dużą uwagę poświęcono sprawom młodzieżowym w Towarzystwie, a zwłaszcza działalności programowo-organizacyjnej PTTK w środowisku młodzieży. Wyrazem tego zainteresowania była uchwała, jaka została podjęta w tej sprawie przez Zarząd Główny PTTK.

Publikujemy ją poniżej.

* * *

Od początku powstania, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze przykładą szczególną wagę do rozwoju turystyki i krajoznawstwa wśród młodzieży.

Działalność w tym środowisku stanowi o żywotności Towarzystwa i jest sprawdzianem umiejętności pedagogicznych wielotysięcznej rzeszy działaczy PTTK.

Zarząd Główny podejmował w ostatnich latach VII kadencji szereg uchwał, a w ich konsekwencji szereg

działań programowych i organizacyjnych zmierzających do lepszego wykorzystania turystyki dla wychowania i poprawienia stanu zdrowotnego młodego pokolenia.

Codzienna, ofiarna praca działaczy Towarzystwa, a zwłaszcza opiekunów szkolnych kół PTTK wypełnia treścią postanowienia uchwał ZG PTTK. Zarazem poszerzyła je o nowe istotne wartości wzbogacając dorobek i działalność naszego Towarzystwa w środowisku młodzieży.

Inicjatywa szerokiego aktywu PTTK oraz działaczy młodzieżowych przyniosła owoce w czasie zakończonej akcji sprawozdawczo-wyborczej w pionie młodzieżowym naszego Towarzystwa.

Przyjęta w wyniku szerokiej dyskusji na V Krajowej Naradzie Aktywu Młodzieżowego, której obrady toczyły się w dniach 25 i 26 czerwca w Toruniu „Uchwała w sprawie dalszego rozwoju działalności PTTK w środowisku młodzieży”, stanowi dokument

wytyczający główne kierunki nie tylko Komisji Młodzieżowej ZG PTTK oraz ogniw młodzieżowych naszego Towarzystwa, ale jest podstawą działania wszystkich działaczy i ogniw Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Plenum Zarządu Głównego PTTK mając na uwadze stałe doskonalenie programowego działania na rzecz rozwoju turystyki i krajoznawstwa oraz uznając, że przyszłościowy rozwój PTTK zależy od konkretnej i rozsądnej pracy w środowisku młodzieży, postanawia:

1. Przyjąć uchwałę V Krajowej Narady Aktywu Młodzieżowego PTTK jako wytyczną działania wśród młodzieży w najbliższych latach oraz zobowiązać wszystkich działaczy i ogniw Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego do realizacji tej uchwały przy wykorzystaniu dostępnych sobie środków.

2. Zobowiązać wszystkie ogniw PTTK do wykorzystania okresu wakacji letnich do przygotowania kampanii propagandowej na rzecz tworzenia w szkołach ponadpodstawowych szkolnych kół PTTK i rozwijania w nich działalności programowej. Tym zagadnieniom powinno być poświęcone jedno z zebrań zarządów oddziałów i okręgu w miesiącu sierpniu. W kampanii na rzecz zakładania szkolnych kół PTTK, należy zwrócić szczególną uwagę na rozwój działalności naszego Towarzystwa w szkołach zawodowych.

3. Zaakceptować projekt opracowania „Raportu o stanie turystyki w środowisku młodzieży szkolnej”. Dokument ten stanowić będzie podstawę do opracowania współczesnego programu działalności krajoznawczo-turystycznej PTTK w środowisku młodzieży szkolnej.

4. Przyjąć do wiadomości projekt zorganizowania we wrześniu br. Krajowej Narady Turystyki Szkolnej, która wypracuje program działania szkolnego koła PTTK oraz nakreśli rolę nauczycieli w działalności naszego Towarzystwa.

5. Zobowiązać Komisję Kół Zakładowych ZG PTTK

do pilnego zajęcia się konkretyzacją zadań Towarzystwa w zakresie pracy wśród młodych załóg robotniczych oraz młodych pracowników handlu i usług oraz instytucji.

6. Zobowiązać Komisję Młodzieżową ZG PTTK do zorganizowania w pierwszym kwartale 1973 r. sympozjum naukowego poświęconego turystyce w środowisku studenckim oraz udziału działaczy PTTK w szkołach wyższych w tworzeniu naukowego zaplecza dla działalności Towarzystwa.

Zarząd Główny PTTK zobowiązuje Prezydium Zarządu Głównego do czuwania nad realizacją niniejszej uchwały oraz do zwołania w drugim kwartale 1973 r. następnego posiedzenia ZG PTTK poświęconego analizie działalności PTTK w środowisku młodzieży.

Równocześnie Zarząd Główny PTTK zwraca się do wszystkich działaczy i ogniw PTTK o zapewnienie pełnej realizacji „Wytycznych Prezydium ZG PTTK w sprawie organizacji letniego wycieczki dla młodzieży szkolnej w 1972 r.” z dnia 26 kwietnia 1972 roku.

W tym celu:

1) zarządy okręgów PTTK prowadzić będą stałą kontrolę realizacji „Wytycznych” przez ogniw PTTK, a zwłaszcza przez oddziały PTTK,

2) członkowie Zarządu Głównego powinni w okresie wakacji odwiedzić i zlustrować przynajmniej jeden obóz, imprezę, rajd lub zlot młodzieżowy zorganizowany przez ogniw PTTK oraz zapoznać się w terenie swego zamieszkania z całokształtem działalności ogniw PTTK zmierzającej do zapewnienia młodzieży wycieczki w czasie wakacji,

3) zarządy okręgów — sprawozdania, a członkowie Zarządu Głównego uwagi i spostrzeżenia z udziału w akcji wczasów dla dzieci i młodzieży przedstawiać do dnia 15 września.

Zarząd Główny PTTK

DELEGACJA NASZEGO TOWARZYSTWA Z WIZYTĄ W CENTRALNEJ KOMISJI PRZYRODY I KRAJOZNAWSTWA NIEMIECKIEGO ZWIĄZKU KULTURY

CORAZ szerzej zacieśniają się kontakty turystyczne pomiędzy Polską a Niemiecką Republiką Demokratyczną. Wyrazem tego była także wizyta delegacji Zarządu Głównego PTTK, która udała się do NRD na zaproszenie Centralnej Komisji Przyrody i Krajoznawstwa Niemieckiego Związku Kultury.

W skład delegacji pod przewodnictwem prezesa Zarządu Głównego PTTK Piotra Gajewskiego wchodził: Tadeusz Rycerski — członek Prezydium ZG PTTK, prezes Zarządu Okręgu Mazowieckiego PTTK oraz Marian Pruski — kierownik Działu Organizacyjnego ZG PTTK, prezes Zarządu Oddziału Stołecznego PTTK.

Po zapoznaniu się ze strukturą działalności i celami Niemieckiego Związku Kultury i Centralnej Komisji Przyrody i Krajoznawstwa, delegacja ZG PTTK wzięła udział w III Regionalnym Zjeździe Krajo-

znawczym „Lasu Turyńskiego”, który miał miejsce w dniach 14—15. IV.72 r. w Bad Blankenburg.

W zjeździe brało udział ok. 500 działaczy Komisji Przyrody i Krajoznawstwa różnych szczebli z Niemieckiej Republiki Demokratycznej, szczególnie z województw Gera i Erfurt oraz przedstawiciele rad narodowych, wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych wspomnianych okręgów.

Zjazd dokonał oceny realizacji postanowień i uchwał poprzednich obu zjazdów regionalnych. Wśród oficjalnych wystąpień, zasługiwały szczególnie na uwagę referaty: podsekretarza stanu w Ministerstwie d/s Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej NRD — Guido Thomasa — na temat zadań socjalistycznej kultury krajoznawczej po VIII Zjeździe Partii SED oraz dr Hartmuta Claussa, członka Prezydium WRN z Gery na temat kształtowa-

nia regionu Lasu Turyńskiego jako olbrzymiego terenu wycieczkowego dla ludzi pracy.

Prezes ZG PTTK Piotr Gajewski przekazał uczestnikom zjazdu pozdrowienia oraz poinformował o celach i zadaniach, jakie spełnia PTTK w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa w Polsce.

Organizatorzy zjazdu umożliwili delegacji zwiedzanie regionu Turyngii oraz zapoznania się z działalnością niektórych komisji Przyrody i krajoznawstwa w terenie. Po zwiedzeniu Magdeburga, Halle-Neu-Stadt, Jeny, Weimeru, Gery, Erfurtu, Eisenach odbyły się spotkania w klubach Niemieckiego Związku Kultury w Eisenach, Jenie, Gerze, gdzie wymieniono doświadczenia z pracy i działalności obu Towarzystw, ich ogniw terenowych, poświęcając wiele miejsca zagadnieniom wychowania młodzieży, popularyzacji krajoznawstwa, rozwoju turystyki itp.

Na zakończenie pobytu odbyło się spotkanie kierownictwa Niemieckiego Związku Kultury z delegacją ZG PTTK. Ze strony niemieckiej udział wzięli: prezes Niemieckiego Związku Kultury prof. dr Max Gurchardt, sekretarz Rady Prezydialnej Związku Alex Ständel, wiceprezes Centralnej Komisji Przyrody i Krajoznawstwa dr Helmut Meider, sekretarz Centralnej Komisji Przyrody i Krajoznawstwa Horst Bänninger.

Delegacji ZG PTTK przewodniczył prezes Zarządu Głównego Piotr Gajewski.

Ponadto udział wzięli: urzędujący kierownik wydziału w Sekretariacie Rady Prezydialnej — Joachim Berger i jako gość spotkania — kierownik biura Komitetu d/s Turystyki i Wędrownictwa NRD Erhard Folmert.

W przemówieniach obu prezesów zaprzyjaźnionych organizacji wyrażono żądowanie z możliwości bliższego poznania się, wymiany doświadczeń z różnych dziedzin działalności obu organizacji interesujących obie strony. Podkreślono, że zacieśniające się coraz bardziej kontakty pomiędzy oboma narodami pozwolą na dalsze umocnienie przyjaźni i współpracy na polu politycznym, gospodarczym, naukowym i kulturalnym. Istniejące ułatwienia w ruchu granicznym pomiędzy NRD i PRL umożliwią poprzez odpowiednie umowy i porozumienia zacieśnienie współpracy pomiędzy

DKB (Niemiecki Związek Kultury) i PTTK.

Wyrażono nadzieję, że prezydium obu organizacji podpiszą w najbliższym czasie porozumienie, którego realizacja służyć będzie pogłębieniu przyjaźnielskich stosunków pomiędzy kierownictwami i członkami obu organizacji oraz szerokiemu rozwojowi krajoznawstwa i turystyki w obu zaprzyjaźnionych krajach.

Podpisany obustronnie komunikat o pobycie delegacji ZG PTTK na zaproszenie Centralnej Komisji Przyrody i Krajoznawstwa Rady Prezydialnej Niemieckiego Związku Kultury wysuwa następujące propozycje dla przygotowania porozumienia, w którym powinny być uwzględnione:

— wymiana materiałów krajoznawczo-turystycznych (edytorskich) wydawanych przez obie organizacje,
— wzajemne zapraszanie przedstawicieli z okazji wszelkiego rodzaju imprez turystycznych,

— obustronna współpraca w zakresie popularyzacji: krajoznawstwa

(ochrona środowiska, ochrona przyrody, botanika, ochrona zabytków, prehistoria i historia współczesna) z aktualną obustronną wymianą doświadczeń w tych dziedzinach.

— wymiana grup roboczych i studyjnych, zainteresowanych problematyką krajoznawstwa oraz grup wycieczkowych,

— organizacja spotkań z wymianą doświadczeń w zakresie znakowania szlaków turystycznych oraz innych dziedzin działalności i rozwoju turystyki,

— organizacja i przeprowadzanie wycieczek i imprez turystycznych oraz spotkań, rajdów i zlotów wzdłuż granicy pomiędzy Niemiec-ką Republiką Demokratyczną a Polską Rzeczypospolitą Ludową.

Pobyt delegacji ZG PTTK w Niemieckiej Republice Demokratycznej oraz przeprowadzone tam rozmowy i wymiana doświadczeń pomiędzy Niemieckim Związkiem Kultury a PTTK były więc bardzo pozytywne i na pewno będą owocować.

NOWE WŁADZE OKRĘGÓW PTTK

TRWAJĄCA od listopada 1971 r. kampania sprawozdawczo-wyborcza w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym dobiegła końca. W okresie od 16 kwietnia do 11 czerwca br. odbyło się 16 Okręgowych Zjazdów Delegatów Oddziałów PTTK. Pozostałe dwa (w Kielcach i Szczecinie) w wyniku trudności kadrowo-organizacyjnych odbędą się w miesiącu wrześniu.

Po ogólnej ocenie przebiegu kampanii sprawozdawczo-wyborczej przedstawionej w poprzednim numerze Biuletynu pragniemy obecnie zapoznać czytelników ze składami nowych Zarządów Okręgów PTTK.

Białystok

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się 14 maja. Wzięło w nim udział 63 delegatów. Władze polityczne i administracyjne pozytywnie oceniły dotychczasowy dorobek Okręgu. 29 działaczy odznaczonych zostało Złotymi i Srebrnymi Odznakami PTTK.

Skład nowego Zarządu przedstawia się następująco:

Prezes — Józef Gajewski
V-Prezes — Cezary Wójcicki
Sekretarz — Janusz Mońko
Skarbnik — Franciszek Piotrowski

Członkowie Pezydium Zarządu: Ryszard Szczygieł, Tadeusz Król, Leonard Szumel;

Członkowie Zarządu: Leonard Budryk, Tadeusz Fedyk, Bolesław Chworelnik, Zbigniew Gumowski, Józef Maczek, Ryszard Jędrzejewski, Jerzy Klimko, Ryszard Kurpiewski, Zdzisław Lasota, Czesław Okołów, Zygmunt Koszyła, Jan Górski.

Bydgoszcz

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK, który odbył się w dniu 21 maja zgromadził 79 delegatów. W uznaniu dotychczasowego wkładu działalności społecznej 15 działaczy wyróżniono Złotymi i Srebrnymi Odznakami PTTK.

Skład nowego Zarządu przedstawia się następująco:

Prezes — Feliks Gabara
V-Prezes — Stanisław Dygasiewicz
V-Prezes — Janusz Umiński
V-Prezes — Antoni Pieczyński
Sekretarz — Marian Łukiewski
Skarbnik — Wiesław Piernikowski

Członkowie Prezydium Zarządu: Stefan Nowicki, Zbigniew Skorwider, Antoni Gutowski, Wiesław Radomski;

Członkowie Zarządu: Czesław Kawczyński, Zygmunt Jackowiak, Henryk Skrzypiński, Tadeusz Tylzanowski, Janusz Gielba, Wojciech Konopka, Zygmunt Marciniński, Leon Stasiak, Jerzy Pankiewicz, Mirosław Bocheński, Jan Niewrzędowski, Albin Bzdawski, Janusz Strzelecki, Mirosław Nalazek, Konrad Krzysztofek.

Gdańsk

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniu 27 maja i zgromadził 63 delegatów. 16 działaczy wyróżniono Złotymi i Srebrnymi Odznakami PTTK.

Skład nowego Zarządu przedstawia się następująco:

Prezes — Witold Kasprzewski
V-Prezes — Edward Wojtuszkiewicz
V-Prezes — Tadeusz Hołownia
V-Prezes — Kazimierz Karaś
Sekretarz — Jerzy Kass
Skarbnik — Władysław Andruszkiewicz

Członkowie Prezydium Zarządu: Jan Bogucki, Edmund Kadłubiński, Wincenty Ostrowski;

Członkowie Zarządu: Eugeniusz Andrzejewski, Mieczysław Balawender, Jadwiga Józefowicz, Adam Majewski, Zygmunt Mrowiński, Romuald Piekarewicz, Stefan Rosiński, Jerzy Rudnik, Stefan Tyszkowski.

Katowice

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się 28 maja. Uczestniczyło w nim 82 delegatów. Okręg PTTK odznaczony został honorowymi odznakami TPPR i Zw. Zaw. Górników w Polsce. Wielu działaczy otrzymało odznaczenia resortowe i PTTK.

Skład nowego Zarządu przedstawia się następująco:

Prezes — Henryk Olezyk
V-Prezes — Kazimierz Dłużynski
V-Prezes — Jan Mazur
V-Prezes — Robert Moćko
Sekretarz — Zdzisław Brzeziński,
Skarbnik — Bernard Borlik

Członkowie Prezydium Zarządu: Antoni Jaworski, Bogusław Ryborz, Tomasz Wróbel;

Członkowie Zarządu: Czesław Grabowski, Józef Królikowski, Janusz Szupina, Marian Dziwok, Jerzy Nowak, Kazimierz Fliciniński, Ryszard Stefek, Henryk Stoczkiewicz, Józef Denkiewicz, Alfons Kuczka, Hubert Mokrus, Karol Fuks, Stanisław Stuglik, Gerard Rzepka, Józef Walilko i Aniela Potaczek.

Koszalin

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniu 16 kwietnia. Na Zjazd przybyło 91 delegatów. Dowodem uznania dla dotychczasowej pracy społecznej działaczy Okręgu było wręczenie kilkudziesięciu osobowej grupie aktywistów odznaczeń regionalnych, resortowych i PTTK.

Skład nowego Zarządu przedstawia się następująco:

Prezes — Jerzy Miller
V-Prezes — Franciszek Baryła
V-Prezes — Stanisław Mazur
Sekretarz — Kozimierz Rolewski
Skarbnik — Henryk Musielak

Członkowie Prezydium Zarządu: Lech Szeffler, Adam Matwiejewski, Józef Hok, Andrzej Lewandowski;

Członkowie Zarządu: Jan Banaszyk, Julian Drozd, Augustyn Dworzaczek, Henryk Geisler, Jerzy Kapelczyński, Andrzej Kownacki, Kazimierz Libera, Marian Murek, Mieczysław Nowacki, Tadeusz Otto, Eugeniusz Reutt, Stanisław Sadowski, Jan Szatkowski, Zofia Wilczyńska, Stanisław Wysocki, Tadeusz Wiśniewski.

Kraków

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniach 27—28 maja. Przybyło na niego 85 delegatów. Trzech działaczy odznaczono Złotą Odznaką PTTK.

W skład nowego Zarządu weszli:

Prezes — Marian Sambor
V-Prezes — Mieczysław Worobkiewicz
V-Prezes — Jerzy Doening
Sekretarz — Jan Wątroba
Skarbnik — Bolesław Zakrzewski

Członkowie Prezydium Zarządu: Mieczysław Borek, Mirosław Orłowski, Tadeusz Syryjczyk, Wiesław Zakowski;

Członkowie Zarządu: Antoni Hołowiński, Maria Holuj, Jerzy Komorowski, Wojciech Krukiewicz, Kazimierz Nowacki, Tadeusz Stepień, Stanisław Suchoński, Tadeusz Śliż, Stanisław Urban, Józef Waśko.

Lublin

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniu 21 maja. Przybyło na niego 59 delegatów. 14 działaczy wyróżniono Złotymi i Srebrnymi Odznakami PTTK.

Skład nowego Zarządu przedstawia się następująco.

Prezes — Eugeniusz Mysłowski
V-Prezes — Marek Wyszkowski
V-Prezes — Ryszard Kitowski
Sekretarz — Władysław Kucharski
Skarbnik — Tymoteusz Gański

Członkowie Prezydium Zarządu: Witold Kowalski, Wiesław Dudziński, Tadeusz Pawlak, Krzysztof Wojciechowski, Władysław Jakubowski, Jerzy Cywoniuk;

Członkowie Zarządu: Mirosław Jankowski, Genowefa Wójtowicz, Bohdan Wasilewski, Andrzej Paszczyński, Stanisław Misztal, Helena Banaś, Elżbieta Celińska, Zenon Cisło, Hubert Kępski, Anna Żymirska.

Łódź

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniu 28 maja. Przybyło na niego 58 delegatów. Trzem działaczom Okręgu wręczono Złote Odznaki PTTK.

Skład nowego Zarządu przedstawia się następująco:

Prezes — Roman Jarzyna
V-Prezes — Aleksander Główna
V-Prezes — Waldemar Doniec
V-Prezes — Jacek Kuczowski

Sekretarz — Krzysztof Zajczkowski
Skarbnik — Henryk Struszczyk

Członkowie Prezydium Zarządu: Jerzy Czekart, Zdzisław Jabłkowski, Włodzimierz Koncman;

Członkowie Zarządu: Jerzy Bunzel, Antoni Domagała, Eugeniusz Gaszewski, Leon Hendzel, Kazimierz Kasperczak, Kazimierz Korzyński, Lech Kosiewicz, Jerzy Kozłowski, Wojciech Jarosz, Władysław Manduk, Józef Strumiński, Zenona Topolska, Jarosław Wietlicki, Paweł Wróbel, Kazimierz Zaremba, Mieczysław Zasempa.

Olsztyn

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniu 23 kwietnia i zgromadził 80 delegatów. Wielu działaczy otrzymało nagrody oraz Złote i Srebrne Odznaki PTTK.

Skład nowego Zarządu przedstawia się następująco:

Prezes — Jan Sikora
V-Prezes — Marian Głuchowski
V-Prezes — Walenty Smółko
V-Prezes — Leszek Niedzielski
Sekretarz — Zofia Kolendo
Skarbnik — Henryk Langowski

Członkowie Prezydium Zarządu: Leon Wiśniewski, Jerzy Masztaler, Teresa Aleksandrowicz, Zbigniew Brzeski, Władysław Ogrodziński;

Członkowie Zarządu: Adam Kulicki, Janusz Tatera, Czesław Bulski, Leszek Albert, Czesław Herman, Jan Chrostowski, Alfred Rutkiewicz, Stanisław Wiszniewski, Krzysztof Wysocki, Eligiusz Iwański, Antoni Włoma, Kazimierz Letki, Mieczysław Pożarski, Jerzy Wach.

Opole

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniu 7 maja i zgromadził 76 delegatów. 18 działaczy Okręgu odznaczonych zostało Złotymi i Srebrnymi Odznakami PTTK.

W skład nowego Zarządu weszli:

Prezes — Janusz Jabrzemski
V-Prezes — Stanisław Dąbrowski
V-Prezes — Józef Łucki,
V-Prezes — Jan Celeban
Sekretarz — Leszek Kuśmierczyk
Skarbnik — Zygmunt Kisiel

Członkowie Prezydium Zarządu: Antoni Bzdyra, Józef Janik, Henryk Smyk;

Członkowie Zarządu: Henryk Balicki, Józef Drzazga, Leszek Horzinek, Jerzy Karzino, Fryderyk Kremser, Władysław Michalewski, Adolf Mikulec, Mieczysław Papierski, Marian Piasecki, Waldemar Rakoczy.

Poznań

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniu 4 czerwca i zgromadził 49 delegatów. Wielu działaczy otrzymało odznaczenia resortowe, wojewódzkie i PTTK.

W skład nowego Zarządu weszli:

Prezes — Anna Tyczyńska
V-Prezes — Andrzej Buczyński
V-Prezes — Sławomir Dabiński
V-Prezes — Bronisław Obreński
Sekretarz — Alfred Lewandowski
Skarbnik — Bernard Michalek

Członkowie Prezydium Zarządu: Marian Chudy, Edward Czornik, Edmund Kowalski, Bogdan Zgodziński, Telesfor Tyner;

Członkowie Zarządu: Jerzy Bobrowski, Bogusław Czub, Wanda Grabska, Czesław Kłos, Andrzej Kornaszewski, Alojzy Kostencki, Maksymilian Kozłowski, Andrzej Namysłowski, Henryk Ofierzyński, Władysław Rapior, Edmund Sobkowiec, Ryszard Stasiński, Krzysztof Szyfter, Wojciech Witkowski.

Rzeszów

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniu 21 maja i zgromadził 77 delegatów. 24 działaczy Okręgu otrzymało odznaczenia regionalne i PTTK.

Skład nowego Zarządu przedstawia się następująco:

Prezes — Władysław Biernat
V-Prezes — Aleksander Subocz
V-Prezes — Józef Moskwa
Sekretarz — Stanisław Kozdrański
Skarbnik — Bogumił Dobrowolski

Członkowie Prezydium Zarządu: Marian Kandefer, Stanisław Kłos, Mieczysław Rachwał, Władysław Ziemiński;

Członkowie Zarządu: Władysław Anders, Edward Antończyk, Leopold Burdzy, Juliusz Chorzepa, Karol Dziuban, Franciszek Ignatiuk, Adolf Kosiek, Jan Krasicki, Kazimierz Kuziemski, Władysław Niepokój, Janusz Potyrała, Stanisław Rogoź, Bolesław Skóra, Kazimierz Szmyd, Tadeusz Walewski, Olga Wilczyńska.

Warszawa

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniu 14 maja. Przybyło na niego 64 delegatów. W czasie Zjazdu wyróżniono Honorową Odznaką Okręgu 7 Oddziałów PTTK.

W skład nowego Zarządu weszli:

Prezes — Kazimierz Gierczak
V-Prezes — Stefan Sosnowski
V-Prezes — Leon Stolarski
Skarbnik — Jan Baliński,

Członkowie Prezydium Zarządu: Bogdan Czarnecki, Stanisław Gabryszewski, Mieczysław Gembicki, Jadwiga Sobczak, Wiesław Szczepanek, Barbara Wołoczek;

Członkowie Zarządu: Elżbieta Dudzińska, Henryk Stalmaszewski, Jan Stańczykowski, Bronisław Włodarczyk, Tadeusz Szymański, Zbigniew Zieliński, Maksymilian Jung.

Mazowsze

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniach 10—11 czerwca. Przybyło na niego 70 delegatów. 52 osobom przyznano odznaczenia resortowe, regionalne i PTTK.

W skład nowego Zarządu weszli:

Prezes — Włodzimierz Kmiecniak
V-Prezes — Bolesław Sokół
V-Prezes — Zdzisław Miller
V-Prezes — Jerzy Żarowiak
Sekretarz — Tadeusz Staniec
Skarbnik — Stanisław Kopiński

Członkowie Prezydium Zarządu: Wawrzyniec Kamiński, Stanisław Winczewski, Jan Miłkowski;
Członkowie Zarządu: Lechosław Herz, Włodzimierz Bławdziewicz, Władysław Gwardys, Marek Kowalski, Adam Sawiński, Teresa Trębala, Aleksy Kostrzewa, Andrzej Walnik, Gustaw Majka, Piotr Bertowski, Janusz Żmudziński, Władysław Swarczewicz.

Wrocław

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniu 11 czerwca gromadząc 50 delegatów. Z okazji Zjazdu wielu działaczy wyróżniono odznaczeniami resortowymi i PTTK.

W skład nowego Zarządu weszły następujące osoby:

Prezes — Stanisław Borkowski
V-Prezes — Jerzy Herbut
V-Prezes — Tadeusz Krajnik
V-Prezes — Władysław Jurczak
Sekretarz — Krystyna Karbownik
Skarbnik — Waldemar Ney

Członkowie Prezydium Zarządu: Józef Wojciechowski, Anna Oliwa, Tadeusz Wielebiński, Jerzy Kruk, Jan Wójcik;

Członkowie Zarządu: Jan Gębarowski, Jerzy Korczyński, Zbigniew Garbaszewski, Edward Zaczyński, Stanisław Grochociński, Bronisław Turoń, Bronisław Michnej, Władysław Ruszniak, Andrzej Szantyr, Witold Prelicz, Tadeusz Reczuch, Tomasz Symonowicz, Longin Łukawski, Michał Żywień.

Zielona Góra

Okręgowy Zjazd Delegatów Oddziałów PTTK odbył się w dniu 23 kwietnia. Przybyło na niego 74 delegatów. 15 działaczom wręczono przyznane z okazji Zjazdu Złote i Srebrne Odznaki PTTK.

Skład nowego Zarządu przedstawia się następująco:

Prezes — Marian Skarbek
V-Prezes — Marian Fajfer
V-Prezes — Olgierd Iwaszkiewicz
V-Prezes — Stefan Krawczyk
Skarbnik — Antoni Okoniewski
Sekretarz — Jan Dziok

Członkowie Prezydium Zarządu: — Jerzy Piątkowski, Michał Chełkowski, Bogusław Grabowski;

Członkowie Zarządu: Antoni Krauze, Tadeusz Mysiek, Józef Rzepecki, Krzysztof Sawicki, Franciszek Werner, Jerzy Wierzbowski.

RAPORT O STANIE TURYSTYKI WŚRÓD MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

ZARZĄD Główny PTTK podjął w dniu 1 lipca 1972 r. uchwałę o sporządzeniu „Raportu o stanie turystyki w środowisku młodzieży szkolnej”. Badaniem będzie objęta młodzież szkół podstawowych.

Celem raportu jest uchwycenie stanu organizacyjnego młodzieży zrzeszonej w SK PTTK, SKKT, drużynach harcerskich o specjalnościach turystycznych. Droga ankiet i wywiadów raport ma rozpoznać rzeczywiste zainteresowania turystyką i krajoznawstwem młodzieży, przygotowanie kadry wychowawców do pracy krajoznawczo-turystycznej z młodzieżą, wielkość i jakość bazy turystycznej i sprzętu turystycznego. Przedmiotem raportu będzie również funkcjonowanie różnych organizacji i instytucji realizujących zadania w zakresie

turystyki i krajoznawstwa w odniesieniu do młodzieży.

Raport stanowić będzie podstawę do opracowania kierunków rozwoju turystyki wśród młodzieży oraz do opracowania form i metod działalności w tym środowisku.

Istotną częścią tego raportu będzie omówienie „Stanu turystyki młodzieżowej w PTTK”. Opracowanie takie pomyślane jako środek aktywizacji terenowych ogniw PTTK (oddziałów, okręgów i Komisji Młodzieżowej) ma oprócz zobrazowania aktualnej sytuacji w tym zakresie, stworzyć podstawy do wytyczenia zadań i uświadomienie zarządów okręgów i oddziałów co do ich rozmiaru.

Raport składać się będzie z następujących części:

Część pierwsza, którą można umownie określić hasłem „co można przez turystykę osiągnąć”, zawierać powinna opracowania teoretyczne fizjologów, psychologów, pedagogów, socjologów. Istnieje szereg prac naukowych publikowanych w pismach specjalistycznych lub nie publikowanych szerzej, a traktujących o turystyce. Część ta będzie zawierać także rejestr kierowanych pod adresem turystyki potrzeb i postulatów młodzieży, zależnych od wieku, środowiska zamieszkania, typu szkoły, zainteresowań.

Część druga określona hasłem „Kto ma te zadania realizować” zawierać będzie omówienie struktury organizacyjnej turystyki młodzieży:

- charakterystykę organizatorów,
- analizę powiązań i ich efekty,
- propozycje nowych rozwiązań organizacyjnych (do tej pory nie stosowanych lub stosowanych lokalnie).

Charakterystyka organizatorów przeprowadzona na podstawie analiz założeń programowych i ich rea-

lizacji uwzględniałaby zróżnicowanie środowiska w aspekcie miasto — miasteczko — wieś oraz od typu szkoły przy podziale: ogólnokształcące, technika, zasadnicze, przyzakładowe (przemysłowe, rolnicze).

Organizatorzy będą ujęci w grupy:

— szkoła (podstawowa, średnia, szkoły specjalne, dla pracujących, internaty, domy dziecka, zakłady wychowawcze);

— placówki wychowania pozalek-

cyjnego i pozaszkolnego (SKKT, SK PTTK, koła w domach młodzieży, organizacje młodzieżowe);

— rodzina, grupy nieformalne.

Część trzecia określona hasłem „W jakich formach lub układach form” zawierać powinno omówienie poszczególnych form turystyki z zastosowaniem podziału:

— wycieczki, biwaki,

— działalność śródroczna SKKT, SK PTTK,

— akcja letnia,

— inne formy (złoty, złazy, rajdy, konkursy krajoznawcze).

Część czwarta „Środki i metody realizacji” zawierać ma dane o kadry, bazie, sprzęcie turystycznym, finansach, wydawnictwach.

Opracowany raport posłuży PTTK przy wystąpieniu do władz państwowych o stworzenie lepszych warunków w rozwoju turystyki i krajoznawstwa wśród młodzieży.

POMOCNIK INSTRUKTORA KRAJOZNAWSTWA

Wprowadzenie funkcji instruktora krajoznawstwa PTTK było przedsięwzięciem, które pomogło zdynamizować pracę krajoznawczą w Towarzystwie, coraz szerzej upowszechnić ideę krajoznawstwa. Obecnie postanowiono całą tę akcję rozszerzyć. Nastąpi to m.in. przez ustanowienie funkcji pomocnika instruktora krajoznawstwa.

Prezydium Zarządu Głównego PTTK po uzgodnieniu z Ministerstwem Oświaty i Wychowania zatwierdziło regulamin pomocnika instruktora krajoznawstwa z którym zapoznajemy naszych Czytelników.

§ 1

Dla rozwijania zainteresowań krajoznawstwem i turystyką wśród młodzieży szkolnej ustanawia się w ramach Towarzystwa społeczną funkcję „Pomocnika instruktora krajoznawstwa”.

§ 2

Pomocnik instruktora krajoznawstwa jest pomocnikiem opiekuna szkolnego koła PTTK w inicjowaniu, organizowaniu oraz popularyzowaniu ruchu krajoznawczo-turystycznego wśród młodzieży szkolnej.

§ 3

Pomocnikowi instruktora krajoznawstwa przysługują następujące uprawnienia:

- 1) potwierdzania odbycia wycieczek zaliczanych na odznakę MOK,
- 2) pierwszeństwo w przyjęciu na kursy krajoznawcze i turystyczne organizowane przez PTTK,
- 3) korzystanie z przywilejów przysługujących aktywowi PTTK,
- 4) posługiwanie się specjalną legitymacją określającą uprawnienia i zadania,
- 5) noszenie odznaki „Pomocnika instruktora krajoznawstwa”.

§ 4

Do obowiązków pomocnika instruktora krajoznawstwa należą:

- 1) pomoc przy organizowaniu wycieczek i imprez turystyczno-krajoznawczych,
- 2) popularyzowanie zdobywania odznak krajoznawczo-turystycznych PTTK,
- 3) upowszechnianie wiedzy o kraju poprzez inicjowanie i organizowanie wystaw, konkursów krajoznawczych itp.,
- 4) udzielanie pomocy organizatorom w opracowywaniu programów wycieczek i imprez turystycznych dla młodzieży szkolnej,
- 5) dbanie o przestrzeganie zasad bezpieczeństwa uczestników na wycieczkach i imprezach turystycznych,
- 6) przestrzeganie i wpajanie zasad kultury na wycieczkach i imprezach turystycznych dla młodzieży szkolnej,
- 7) uczestniczenie w zebraniach klubu „Pomocników instruktora krajoznawstwa” przy Zarządzie Oddziału PTTK w celu podnoszenia swej wiedzy i kwalifikacji,
- 8) systematyczne uczestniczenie w imprezach turystycznych i zdobywanie odznak turystycznych.

§ 5

Pomocnik instruktora krajoznawstwa powinien:

- 1) mieć ukończone 16 lat,
- 2) odbyć dwutygodniową wędrowkę turystyczną lub obóz harcerski,
- 3) posiadać jedną z odznak turystycznych lub krajoznawczych,
- 4) należeć do SK PTTK,
- 5) mieć pozytywne wyniki w nauce i wychowaniu,
- 6) ponadto powinien wykazać się dobrą znajomością zagadnień objętych programem szkolenia.

§ 6

1. Pomocnik instruktora krajoznawstwa podlega pod względem organizacyjnym i programowym zarządowi szkolnego koła PTTK.

2. Legitymację pomocnikowi instruktora krajoznawstwa wystawia zarząd oddziału PTTK w porozumieniu z dyrekcją szkoły.

§ 7

Pomocnik instruktora krajoznawstwa obowiązany jest prowadzić na bieżąco książeczkę pracy.

§ 8

Pomocnik instruktora krajoznawstwa po ukończeniu 18 lat może ubiegać się o stopień instruktora krajoznawstwa przedkładając swoją książeczkę pracy w Kolegium Instruktorów przy okręgu PTTK.

§ 9

1. Uprawnienia i legitymację pomocnik instruktora krajoznawstwa otrzymuje po ukończeniu kursu i złożeniu egzaminu przed Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Zarząd Oddziału PTTK w porozumieniu z Wydziałem Oświaty PPRN lub właściwym Kuratorium, jeśli kandydaci są ze szkół zawodowych. W skład Komisji Egzaminacyjnej wchodzi trzech przedstawicieli Okręgowej Komisji Młodzieżowej PTTK.

2. Zarząd oddziału, w którego „Klubie Pomocników Instruktora Krajoznawstwa” zrzeszony jest pomocnik instruktora krajoznawstwa dokonuje corocznego przedłużenia ważności jego legitymacji, na wniosek szkolnego koła PTTK lub innej organizacji młodzieżowej, w ramach której organizator prowadzi swą działalność.

§ 10

1. Pomocnik instruktora krajoznawstwa zostaje skreślony z rejestru, jeżeli nie wywiązuje się z obowiązków wynikających z pełnionej funkcji.

2. Pozbawienia uprawnień dokonuje zarząd oddziału PTTK na wniosek zarządu szkolnego koła PTTK lub organizacji młodzieżowej po zasięgnięciu opinii dyrekcji szkoły.

§ 11

1. Interpretacja regulaminu pomocnika instruktora krajoznawstwa należy do KM ZG PTTK.

2. Niniejszy regulamin został uzgodniony z Ministerstwem Oświaty i Wychowania i zatwierdzony przez Prezydium ZG PTTK.

Prezydium ZG PTTK

TURYSTYCZNE DROGI BIEGŁY DO GROSSCHOENAU

KOLEJNY, szósty już międzynarodowy złot przyjaźni odbył się w dniach 14—18 VI br. w Grosschoenau k/Zittau w NRD, nie wielkim przemysłowym miasteczku położonym wśród malowniczych Gór Zytawskich. W odległości kilometra od miasta, na terenie nowoczesnego kąpieliska zorganizowano miasteczko zlotowe.

W zlocie uczestniczyli turyści piesi, kolarze i motorowcy z CSRS, NRD i Polski oraz przedstawiciele organizacji turystycznych z Węgier i ZSRR — ogółem ok. 1600 osób.

Grupa polska liczyła 492 osoby. Najliczniejszą reprezentację stanowili turyści motorowi — 187 osób, następnie piechurzy 140, kolarze 100, oraz turyści górscy 65 osób.

14 czerwca był dniem przyjmowania turystów przybywających na zlot. Po południu rozpoczęli też oni dwudniowe wędrówki po Górach Zytawskich. Organizatorzy zapewnili fachowych przewodników dla wszystkich, którzy mieli ochotę obejrzeć przepiękne skały Jonsdor-

fu, Neunenfelsen, zamku i klasztoru wzniesionych na górze Oybin oraz innych atrakcji okolic Grosschoenau.

15 czerwca nastąpiło oficjalne otwarcie zlotu. Poprzedziło je zapalenie znicza pod pomnikiem ofiar faszyzmu. W otwarciu zlotu brały udział, oprócz licznie zgromadzonych turystów, delegacje oficjalne. Nasze Towarzystwo reprezentowali: prezes ZG PTTK **Piotr Gajewski**, zastępca sekretarza generalnego **Wojciech Militz** i sekretarz Zespołu Turystyki ZG PTTK **Danuta Rafalska**.

W trakcie zlotu wielonarodowe grupy turystów były goszczone przez załogi zakładów produkcyjnych powiatu Zittau. Otwarte zostały ciekawe wystawy poświęcone ochronie środowiska oraz historii i dorobkowi tego rejonu. Wieczorami bawiono się na ogniskach i zabawach tanecznych. Przedostatni dzień zlotu upłynął pod znakiem sportowej rywalizacji w crossoowych wyścigach kolarskich, jazdach spr-

wnościowych i biegach na orientację. W imprezach tych startowali — z dużym powodzeniem — polscy turyści.

Tegoroczny złot był imprezą udaną. Bez wątplenia jest to zasługa organizatorów imprezy, ale również i wszystkich turystów, którzy wykazali się umiejętnościami współzycia w tak dużym skupisku ludzi, doskonale humor łączyli z poczuciem dyscypliny i porządku.

Nawet ulewne deszcze, konieczność ewakuacji pola biwakowego, trudności językowe, nie odebrały piękna tej międzynarodowej imprezie.

Odwrotnie, cztery dni przeżyte wspólnie w miasteczku zlotowym pokazały, że coroczne zloty kryją w sobie nie tylko hasła, ale nadają im konkretną treść zrozumienia i przyjaźni. Łączą turystów trzech socjalistycznych krajów, uczą turystyki i krajoznawstwa i są wspaniałym wyciecznikiem, nawet wtedy, gdy leje tak jak w Grosschoenau!

INICJATYWA WYSZŁA Z BIURA TURYSTYKI ZAGRANICZNEJ PTTK

TRZY lata temu Biuro Turystyki Zagranicznej PTTK zawarło umowę z „Balkantouristem” o zupełnie pionierskim charakterze. Kontrahenci doszli bowiem do porozumienia w sprawie możliwości korzystania z pól namiotowych przy campingach w Bułgarii przez turystów polskich, dysponujących własnym sprzętem, przy czym gospodarze mieli zapewnić gościom tylko wyżywienie. W ten sposób BTZ PTTK pragnęło umożliwić wycieczek nad Morzem Czarnym ludziom pracy średnio lub mniej zarabiającym, zatrudnionym w różnych działach gospodarki naszego kraju. Zakłady pracy, które skorzystały z umowy, zobowiązały się tylko do dostarczenia ludzi na miejsce własnym transportem i do przewiezienia potrzebnego sprzętu, m.in. namiotów. BTZ rezerwowało miejsca na polach namiotowych w Bułgarii, załatwiało wkładki paszportowe i zapewniało wyżywienie w ciągu całego pobytu, w cenie 4—5 lewa dziennie. Do kosztów pobytu dochodziły noclegi na trasie przejazdu i opłata za wstęp na plażę. W sumie cena wczasów 14-dniowych nie przekraczała 2070 złotych od osoby, odliczając koszty przejazdu, z reguły pokrywane przez zakłady pracy. Cena jak widać przy-

stępna dla każdego i można się było spodziewać, że inicjatywa PTTK nabierze szerokiego rozgłosu.

W pierwszym roku umowy skorzystało z tej formy wycieczek kilkanaście zakładów pracy, wysyłając około 3000 turystów. W ubiegłym roku przebywało w Bułgarii już ponad 8000 ludzi. W akcji uczestniczyły m.in. stocznie w Gdańsku i Szczecinie „Dalmor”, kopalnie zgrupowane w zabrzańskim Zjednoczeniu Premysłu Węglowego, AGH w Krakowie, „Ruch”, a nawet jedno z przedsiębiorstw gospodarki komunalnej: MPK w Tarnowie, które użyło swego taboru do przewiezienia pracowników na wczasy do Bułgarii. W tym roku akcja uległa dalszemu rozszerzeniu. BTZ PTTK zawarło dodatkową umowę z drugim bułgarskim biurem podróży „Cooptouristem”, działającym na zasadach spółdzielczych. Zaofiarowało ono miejsca namiotowe przy campingach w Durankulak, Krapec i Achelaj, na wybrzeżu Morza Czarnego. Warto przy tym wspomnieć, że camping w Achelaj jest zlokalizowany w sadzie brzoskwinowym, owoce są więc na miejscu. Wyżywienie w spółdzielczym biurze wynosi nieco drożej, podnosząc łączny koszt na kwotę 2230 złotych od osoby.

„Balkantourist” udostępnia natomiast gościom z Polski znane campingi: Raj, Horyzont i Złote Piaski. Wszystkie pola namiotowe są zlokalizowane nad morzem, w pobliżu plaż.

Łącznie PTTK zarezerwowało na sezon letni 16 000 miejsc, ale istnieje obawa, że chętnych będzie mniej. Gdyby obawy te okazały się uzasadnione, BTZ może mieć trudności z otrzymaniem podobnej ilości miejsc w roku przyszłym. A szkoda.

Trudno przy tym wytłumaczyć brak zainteresowania zakładów pracy piękną i szlachetną inicjatywą. Wydaje się, że po prostu zbyt mało się mówi na ten temat i nie wszędzie jeszcze są znane warunki pobytu na polach namiotowych w Bułgarii. Tradycje campingowania nie są jeszcze dostatecznie utrwalone w naszym kraju, jednakże dziesiątki tysięcy ludzi spędza urlopy z rodzinami w domkach campingowych, nie tylko nad Bałtykiem. Podobne wczasy w namiotach nad Morzem Czarnym są chyba niemniej atrakcyjne. Różnice w kosztach pobytu nie są przy tym zbyt rażące i chociaż raz na kilka lat warto skorzystać z gorącego słońca i ciepłej wody morskiej na bułgarskiej Riwierze.

W braku możliwości przewiezienia turystów transportem własnym zakłady pracy mogą wykupować w BTZ miejsca w wagonach kuszetkowych PKP. Rezerwacji należy wtedy dokonywać przynajmniej na 30 dni przed wyjazdem. Zmieniły

się też warunki ogólne. Dawniej Biuro Turystyki Zagranicznej PTTK przyjmowało tylko zgłoszenia grupowe z zakładów pracy, a obecnie dołącza się również turystów indywidualnych, dysponujących własnym sprzętem. Najlepsze warunki mają jednak grupy zakładowe, wyjeżdżające w kilku turnusach. Uczestnicy pierwszego rozbijają namioty, a ostatniego pakują sprzęt.

Wydaje się, że większe zainteresowanie wczasami pod namiotem

w Bułgarii powinna przejawiać prasa młodzieżowa. Klimat byłby dobry. W ubiegłym roku tylko OHP wysłała 600 młodych ludzi do Bułgarii, fundując im wczasy jako ekwiwalent za pracę. W podobny sposób spędziło wakacje na Węgrzech 500 junaków, bo i tam, jeśli będą chętni, można otrzymać miejsca na polach namiotowych nad Balatonem i Dunajem. Być może wczasami pod namiotami w Bułgarii dla młodzieży zajmą się kuratoria?

Zakłady pracy w bratniej CSRS zajęły się nową formą wczasów turystycznych w Bułgarii na wielką skalę. Można więc mieć nadzieję, że cenna i pożyteczna inicjatywa BTZ zostanie także właściwie oceniona przez nasze środki masowego przekazu, które poświęca jej więcej niż dotąd miejsca. Stosunkowo niewielki oddźwięk, jaki znalazła akcja PTTK w kraju, można tłumaczyć jedynie brakiem bardziej wyczerpujących informacji.

„GOŚCINIEC” PISMO NA KTÓRE CZEKALIŚMY

STWIERDZENIE zawarte w tytule nie jest chwytem reklamowym; od dawna już na licznych zebraniach i zjazdach członkowie Towarzystwa domagali się powstania czasopisma, które odpowiadałoby ich zainteresowaniom. Czy „Gościńiec” — turystyczne pismo problemowe obejmujące swoją tematyką m.in. turystykę kwalifikowaną spełnia to oczekiwanie? Tak, chociaż trzeba przyznać, że wyrokowanie na podstawie jednego, dwóch czy nawet kilku początkowych egzemplarzy jest zawsze sprawą ryzykowną i często zawodną. Na razie jednak zainteresowanie miesięcznikiem jest duże, czego najlepszym wyrazem jest wzrost liczby prenumeratorów.

Czasopismo „Gościńiec” towarzyszy petetekowskiej turystyce od lat. Dotychczas jednak miesięcznik służył jednemu środowisku — przewodnikom turystycznym, był ich organem i zajmował się głównie metodyką przewodnickiej pracy. Spraw krajoznawczych i informacji poza „przewodnickim notatnikiem” było niewiele, tematy historyczne nie pojawiały się w ogóle. Redakcja zapowiedziała uzupełnienie tych braków przy czym, jak to wynika z artykułu wstępnego, zmiana nie oznacza, że tematyka przewodnicka zniknie z łamów miesięcznika. Mówi się raczej o uzupełnieniu i rozbudowie, niż o likwidacji i zastąpieniu czymś innym.

W pierwszym numerze (czerwiec) opracowanym według nowych założeń, na czoło wybijają się tematy ogólne, programowe, takie, które odpowiadają na dręczące środowisko turystyczne pytania. Do pozycji tych należy obszerny artykuł mgr inż. Jacka Węgrzynowicza — sekretarza generalnego PTTK. Autor jednoznacznie opowiada się za prowadzeniem przez Towarzystwo rozległej działalności gospodarczej, polemizując z tezami ogłoszonymi przez, jak ich nazywa, „uzdrowicieli” proponujących wyciągnięcie ręki do Państwa po nowe dotacje. Do tego typu publikacji należy artykuł „Dajmy ludziom maszerować...”, krótka, ale celna charakterystyka potrzeb w dziedzinie wczasów wędrownych, oraz „Więć czeka na program”. W tej ostatniej sprawie sytuacja w ogóle nie jest jasna — ktoś powinien program turystyki wiejskiej opracować. Ale kto?

Znaczna część numeru poświęcona jest turystyce

kwalifikowanej. Kolarstwem zajmują się znany literat, sam zapalony kolarz i turysta, Kazimierz Koźniewski oraz Longin Łukawski, a także... Maja Berzowska, która w zamieszczonym rysunku prezentuje uroki rowerowej wyprawy we dwoje.

Turyści piesi powinni sięgnąć po artykuł „Znaczniki zamiast sprzętu” i ewentualnie chwycić za pióro, bo sprawy tam poruszane warte są przedyskutowania.

Numer zawiera ponadto artykuły o turystyce górskiej, żeglarskiej i podwodnej, przy czym podaje się spis klubów tej ostatniej, co na pewno ułatwi zainteresowanym nawiązanie kontaktu.

Reportaże z trzech oddziałów PTTK — opoczyńskiego, tarnowskiego i z Kazimierza nad Wisłą zdają się zapowiadać stałą pozycję omawiającą działalność podstawowych jednostek Towarzystwa.

Dwie sprawy z dziedziny kultury wysuwają się na czoło — plakat i szopka krakowska. Obie pozycje ciekawe, wszechstronnie opracowane, obszerne, przynoszące wiele informacji i problemów. Propozycja „Gościńca”, aby zorganizować w Krakowie wielki, międzynarodowy festiwal szopkarski, na który z całego świata zjechałaby przede wszystkim Polonia, warta jest poważnego rozpatrzenia. Oczywiście głos muszą zabrać najbardziej zainteresowani — krakowiaczy.

Już tylko tych, scharakteryzowanych powyżej, materiałów wystarczy, aby określić numer czerwcowy „Gościńca” jako ciekawy, inspirujący. W obszernym 32 strony liczącym piśmie są jeszcze pozycje na temat filmu turystycznego, ochrony przyrody, informacje o wydarzeniach kulturalnych i turystycznych imprezach. Wiele pozycji przeznaczonych jest dla przewodników, inne powinny zainteresować przodowników turystyki kwalifikowanej, działaczy lub po prostu zwykłych turystów. „Gościńiec” wart jest tego, aby pilnie czytano go w kołach, klubach PTTK, a także po prostu w domu jako lekturę przed wyruszeniem na rajd czy wycieczkę.

„Gościńiec” dostępny jest w prenumeracie. Opłata roczna — 60 złotych, półroczna 30 zł. Wpłaty na konto PKO IV Oddział Warszawa nr 96-9-320-501 Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze — Zarząd Oddziału Praskiego.

Zamawiajcie komplety od początku roku 1972!

PREZYDIUM OBRADUJE

10.V.1972 r.

Podczas posiedzenia Prezydium ZG PTTK złożona została informacja o pobyście delegacji ZG PTTK w NRD, która przebywała tam na

zaproszenie Niemieckiego Związku Kultury. (Szerzej piszemy o tym w bieżącym numerze Biuletynu Informacyjnego).

W kolejnym punkcie obrad dokonano przyjęcia jednostkowego sprawozdania finansowego ZG PTTK za rok 1971. Zamknięto się ono sumą bilansową 68.972.727,33 zł oraz

funduszem obrotowym w wysokości 1.201.964,87 zł.

Z kolei przyjęty został regulamin Pomocnika Instruktora Krajoznawstwa, zasady organizacji szkolenia pomocników, a także ramowy program szkolenia.

Prezydium ZG PTTK przyjęło do wiadomości informację dotyczą-

ca prac podejmowanych przez biuro ZG w sprawie wykorzystania instytucji i pracowników naukowych w działalności statutowej Towarzystwa. Omówiono propozycję współpracy z Wyższą Szkołą Ekonomiczną w Krakowie, gdzie od ubiegłego roku szkolnego uruchomiono Podyplomowe Studium Ekonomiki i Organizacji Turystyki, z Akademią Wychowania Fizycznego w Warszawie, gdzie istnieje pracownia kultury fizycznej uwzględniająca zagadnienia turystyki; z Uniwersyteciem Warszawskim, a szczególnie z jego wydziałami: Pedagogiki, Historii, Geografii, Socjologii i Ekonomii.

Następnie sekretarz generalny ZG PTTK Jacek Węgrzynowicz przedstawił propozycję dotyczące reorganizacji biura Zarządu Głównego PTTK. Prezydium postanowiło utworzyć w biurze ZG PTTK:

— **Zespół Organizacyjny**, obejmujący działy: Organizacji, Kontroli i Socjalny. Sekretarzem Zespołu zostaje **Mieczysław Sobkiewicz**,

— **Zespół Turystyki** z działami: Turystyki Kwalifikowanej I, Turystyki Kwalifikowanej II — Kraków, Przewodnictwa, Propagandy i Informacji Turystycznej, Pracy Oddziałów. Sekretarzem Zespołu zostaje **Danuta Rafalska**,

— **Zespół Krajoznawstwa i Młodzieży** z działami: Krajoznawstwa, Młodzieży, Kształcenia i Wydawnictw. Sekretarzem Zespołu — **Ryszard Cetnarski**,

— **Zespół Planowania i Finansów** z działami: Księgowości, Analiz Ekonomicznych. Bezpośrednie kierowanie Zespołem powierza się zastępcy sekretarza generalnego **Januszowi Żmudzińskiemu**,

— **Dział Prezydialny** na prawach samodzielnego działu — kierownik **Marian Pruski**,

— **Zarząd Gospodarczy** na prawach samodzielnego działu — kierownik **Stefan Niezabitowski**.

Do czasu utworzenia Dyrekcji Zrzeszenia Przedsiębiorstw PTTK zdecydowano pozostawić w Biurze ZG:

— **Zespół Usług i Inwestycji** z obecnymi działami: Usług, Remontów, za pod bezpośrednim kierownictwem zastępcy sekretarza generalnego — **Janusza Żmudzińskiego**,

— **Zespół Roboczy d/s Reorganizacji Gospodarczej** w składzie: **Marek Lengiewicz** — kierownik Zespołu, **Urszula Scigalska**, **Wiktor Jabłoński**.

Jednocześnie Prezydium przyjęło do wiadomości, że pełnienie obowiązków głównego księgowego w czasie pracy U. Scigalskiej w Zespole d/s Reorganizacji Gospodarczej przyjęła **Danuta Kowalska**.

24.V.1972 r.

Głównym tematem obrad Prezydium ZG PTTK było omówienie kierunków rozwoju przedsiębiorstwa PTTK „Zakłady Wytwórcze „Foto-Pam” na lata 1972—1975. Zagajenie do dyskusji wygłosił dyrektor przedsiębiorstwa J. Poniatowski. W wyniku wszechstronnej dyskusji Prezydium zaleciło ponowne opracowanie materiałów i upoważ-

niło sekretarza generalnego ZG, aby odpowiednio wyłoniony zespół roboczy przedstawił nowy program przedsiębiorstwa „Foto-Pam” na lata do roku 1975, a także przedstawił sugestie co do wzrostu produkcji w następnych latach.

W dalszym ciągu obrad sekretarz generalny ZG PTTK złożył informację o bieżących pracach biura ZG. Jak wynikało z niej:

— w dniu 20.V. br. zostało podpisane porozumienie pomiędzy ZG PTTK a Wyższą Szkołą Ekonomiczną w Krakowie;

— przygotowuje się porozumienie ze Związkiem Zakładów Doskonalenia Zawodowego;

— wspólnie z Krajową Radą OFSWFiT, ZG ZMS i ZG TKKF przygotowuje się naradę szkoleniową dla przedstawicieli dużych zakładów pracy. Narada odbędzie się w dniach 12—24.VI. br. w Sierakowie w ośrodku TKKF.

7.VI.1972 r.

Posiedzenie Prezydium rozpoczęło się od złożenia przez sekretarza generalnego ZG PTTK informacji o bieżących pracach biura.

Zostało podpisane robocze porozumienie ze Związkiem Zakładów Doskonalenia Zawodowego, umożliwiające wykorzystanie ich potencjału szkoleniowego dla potrzeb turystyki.

Przystąpiono do opracowania projektu reorganizacji służby GOPR, który to projekt w niedługim czasie zostanie przedstawiony pod obrady Prezydium.

Prezes Piotr Gajewski wziął udział w uroczystej akademii z okazji XV-lecia działalności Oddziału PTTK przy kopalni Siersza. Jest to oddział bardzo prężny i zasługuje na najwyższe uznanie za swoją postawę i pracę dla całej załogi kopalni; szczerzy się on znacznym dorobkiem.

4.VI. br. przy okazji plenum KTG — omówiono z prof. W. Goetlem stosunki panujące w Komisji. W wyniku tej rozmowy dokończono do prezydium komisji kol. Żakowskiego i K. Zimnala oraz powołano zespół, który przygotowuje krajową naradę aktywu turystyki górskiej.

Prezydium omówiło następnie projekt zasad szkolenia aktywu społecznego i etatowego PTTK. Uznając inicjatywę za słuszną, Prezydium uważa, że przedstawiony materiał należy jeszcze raz opracować, stwierdzono bowiem w toku dyskusji pewną jego sztywność. Nowo-

opracowany projekt zostanie przedłożony pod obrady jednego z najbliższych posiedzeń Prezydium ZG.

Prezydium ZG PTTK rozpatrzyło i poddało ocenie działalność Biura Turystyki Zagranicznej PTTK za 1971 r., w wyniku czego postanawia:

1. Przyjąć sprawozdanie finansowe BTZ za 1971 r. zamykające się sumą bilansową zł 26 405 107,15 oraz zyskiem w kwocie zł 4 368 412,76.

2. Zatwierdzić podział nadwyżki bilansowej za 1971 r.

w kwocie zł 4 368 412,76 na:

- a) wpłata na rzecz ZG PTTK — 3 809 000.—
- b) fundusz nagród — 65 000.—
- c) fundusz rozwoju — 494 412,76

Następnie Prezydium Zarządu Głównego PTTK rozpatrzyło i poddało ocenie działalność przedsiębiorstwa „Domy Turysty” PTTK za 1971 rok, w wyniku czego postanawia:

1. Zatwierdzić jednostkowe sprawozdanie finansowe Domu Turysty PTTK — Zakład Prowadzący w Krakowie za 1971 r. zamykające się sumą bilansową 70 833 975,22 oraz zyskiem w kwocie 2 511 064,77 zł.

2. Przyjąć zbiorcze sprawozdanie finansowe przedsiębiorstwa „Domy Turysty” PTTK za 1971 r. zamykające się sumą bilansową 247 340 tys. zł oraz zyskiem w kwocie 8274 tys. zł.

3. Uznać i zweryfikować wynik bilansowy przedsiębiorstwa za 1971 rok o poniesione koszty niezależne i nie planowane (dodatki do płac najniższej zarabiających, wzrost ceny opału, przekwalifikowanie środków trwałych na przedmioty nietrwałe), co w efekcie dowodzi o wykonaniu planowanego wyniku w 125%.

4. Zatwierdzić podział nadwyżki bilansowej za 1971 rok zgodnie z wnioskiem Komisji Weryfikacyjnej, a mianowicie:

- 1) wpłata na rzecz Zarządu Głównego — 8057 tys. zł
- 2) fundusz nagród — 291 „ „
- 3) fundusz rozwoju (zmniejszenie) — 74 „ „

5. Pozostawić decyzję w zakresie podziału funduszu nagród za 1971 rok w gestii kierownictwa Zakładu Prowadzącego pod warunkiem wyłączenia z podziału tego funduszu kierownictwa Domu Turysty PTTK w Poznaniu, który nie osiągnął planowanego wyniku (również po uwzględnieniu dodatkowych, niezależnych i nieplanowanych kosztów).

NOWE ODDZIAŁY PTTK

W ostatnich dwóch miesiącach Prezydium Zarządu Głównego PTTK wyraziło zgodę na utworzenie i działalność trzech nowych oddziałów PTTK.

Oddziały te powstały: w **Stupce**

z zasięgiem działania na terenie powiatu stupeckiego w woj. poznańskim oraz w **Radzynie Podlaskim** z zasięgiem działania na teren powiatu Radzyń Podlaski i w **Pasłęku** z zasięgiem działania na teren powiatu Pasłęk w woj. olsztyńskim.

IMPREZY, IMPREZY, IMPREZY

TEGOROCZNY kalendarz imprez obejmuje 182 pozycje. Z tego prawie 20% stanowią imprezy wodne, kajakowe, żeglarskie, podwodne.

Turyści-kajakowcy mieli w roku 1972 wielki wybór najróżnorodniejszych spływów wodnych, od bardzo łatwego spływu dla 300 osób w Warszawie do Płocka „O Słoneczny Puchar Wisły”, aż do bardzo uciążliwego rzekami Studnicą, Wierzą i Parsętą.

Najwcześniej odbył się spływ „O Srebrną Ciupagę Janosika” zorganizowany w maju na Popradzie dla 100 osób. Ostatni spływ „Złote Liście” odbędzie się we wrześniu na Wdzie dla 200 osób.

Turystykę kajakową można zresztą uprawiać nie tylko w lecie. Dowodem tego jest ogromne zainteresowanie, jakim cieszą się spływy zimowe. W bieżącym roku zorganizowano w lutym trzy takie spływy: dwa na Brdzie i jeden na Gwdzie. Ilość uczestników — ze względu na bezpieczeństwo, była ograniczona i w zależności od trasy liczyła od 80 do 120 osób. Ilość chętnych przeszła jednak oczekiwania organizatorów, tym bardziej, że wpłynęły również zgłoszenia od turystów z NRD, Czechosłowacji i Węgier. Wszyscy, których z braku miejsca nie przyjęto na te spływy zapowiedzieli już swoje zgłoszenia w roku przyszłym. Organizatorzy staną więc przed poważnym problemem nie tylko zaspokojenia tego zapotrzebowania, ale jed-

nocześnie zapewnienia bezpieczeństwa na wodzie, noclegów oraz wyżywienia.

Ogólna tendencja, aby organizować więcej imprez z mniejszą ilością uczestników była na ogół realizowana przez kluby i oddziały. Mimo to imprezy ogólnopolskie gromadzą w dalszym ciągu wielkie ilości uczestników. Dotyczy to zwłaszcza tych imprez, które odbywają się na sprzeczcie organizatora. Np. w XV-tym ogólnopolskim spływie kajakowym rzeką Rospudą wzięło udział 400 osób (zaplanowano 250).

Również więcej osób niż zaplanowano uczestniczyło w ogólnopolskich spływach środowiskowych: spływie studenckim na Obrze w czerwcu, energetyków na Brdzie w lipcu, kolejarzy na Sanie w lipcu.

Bardzo uroczyste i z dużym staraniem zorganizowano Centralny Spływ Kajakowy na Zalewie Solińskim i Sanie.

Aktyw rzeszowski, a zwłaszcza działacze Oddziałowej Komisji Kajakowej PTK WSK „Delta” w Rzeszowie, mają wiele doświadczenia, gdyż ogólnopolskie spływy na Sanie organizowane są od 14 lat. W ubiegłym roku wprowadzono również półświadczeniowe wczasy kajakowe po Zalewie Solińskim. W tym roku obie te formy połączono w dwu trasowy centralny spływ, trwający ogółem 12 dni. W spływie wzięło udział 100 osób.

CENTRALNY REJS ŻEGLARSKI „MAZURY 1972”

Tradycyjnie już żeglarze organizują na Wielkich Jeziorach Mazurskich swój centralny rejs żeglarski. W roku bieżącym odbył się on po raz ósmy w dniach od 1 do 14 lipca. I choć trasy rejsu są prawie te same od Mikołajek do jez. Nidzkiego lub do Mamr i z powrotem do Mikołajek, tak dawniej jak i obecnie impreza cieszyła się olbrzymim powodzeniem. Jest to niewątpliwie zasługa dobrych organizatorów, którzy program rejsu urozmaicają wieloma atrakcyjnymi imprezami krajoznawczymi i sprawnościowymi.

Na rejs „Mazury 1972” zgłosiło się prawie 600 osób. Tymczasem z uwagi na ograniczoną ilość sprzętu, a jednocześnie trudności w znalezieniu miejsc do cumowania łodzi na biwakach, połowa kandydatów nie mogła być przyjęta. Ostatecznie rejsowi, któremu patronuje Krajowa Rada OFSWFiT, PZZ, ZG PTTK, zaś pomocy udzielają WKKFiT, WKZZ, Zarząd Okręgu PTTK w Olsztynie i rady narodowe miast i powiatów, przez które bieżąca trasa, towarzyszyło 56 łodzi żaglowych z 270 członkami załóg. Płynęli oni przez malownicze jeziora: Mikołajki, Tałty Ryńskie, Niegocin, Kisajno, Mamry, Dobskie i Śniardwy.

Bezporedni organizator: Klub Żeglarski „Wodnik” Oddziału PTTK w Kętrzynie spisał się na „piątkę”. Komandorem był kol. B. Michniewicz, a jego zastępcami E. Budnicki i Z. Jaroszek — oczywiście wszyscy z Kętrzyna.

Godne podkreślenia są atrakcje i pomysły przedsięwzięcia, które podniosły wartość spływu. Oto kwaterymistrzostwo obozowe już we wczesnych godzinach rannych przygotowywało biwaki na kolejnych etapach. Kolorowe deski z pomysłowymi napisami wskazywały na usytuowanie komendy, punktu apelowego, punktu rekreacyjnego, ogniska, sanitariatów. Nad biwakiem rozbity był wielki namiot-parasol w formie spadochronu, ozdobiony kolorowymi wstążkami, a pod nim artystycznie wykonane tablice z deseczek i suchej trzciny informowały o aktualnym programie dnia i wynikach ostatnich konkursów.

Do najciekawszych konkurencji centralnego rejsu żeglarskiego „Mazury 1972” należały regaty turystyczne i sprawnościowe „O bezpieczeństwo na wodzie”. Szczególnie bogaty w imprezy był biwak na Zwierzyńskim Rogu. Tu odbyły się „Neptunalia”. Z jeziora wyłonił się orszak Neptuna i Prozerpiny. Neptun dokonał chrztu ponad trzydziestu żeglarzy, którzy po raz pierwszy zawitali na jezioro Mamry. Rozegrano konkurs wiedzy krajoznawczej nawiązujący do życiorysu

i pobytu Mikołaja Kopernika na Warmii i Mazurach oraz konkurs plastyczny „Jeśli potrafisz pchaj się na afisz”. Na zakończenie odbyły się regaty „O błękitną wstęgę jeziora Mamry” i wybór najmilszej żeglarzki rejsu.

Oficjalne zakończenie rejsu odbyło się w Rynie. Biwak urządzono na terenie pięknej przystani kopalni „Sośnica”. Trzeba szczególnie podkreślić inicjatywę górników, którzy zbudowali ten ośrodek żeglarski. Jego wyposażenie może stanowić wzór przy budowie innych tego typu obiektów.

Przystań posiada pole namiotowe, kuchnie turystyczne, sanitariaty z ciepłą i zimną wodą, hangary oraz najpotrzebniejszy sprzęt żeglarski (bosmański) i ratunkowy.

Zabudowania przystani wkomponowane są pięknie w otaczającą ośrodek zieleń. Wieczorem uroku dodają kolorowe lampy umieszczone we wszystkich zakątkach przystani. Wyjątkowa czystość świadczy o doskonałym gospodarzu tego terenu.

Z bazy żeglarskiej w Rynie korzysta głównie młodzież górnicza i ich rodziny. Młodzież ta w czasie ferii przechodzi intensywne szkolenie żeglarskie wcu-rystyczne zdobywając odznakę żeglarską ZOT POK. Utworzenie tej bazy jest zasługą kierownictwa Zjednoczenia Zabrzańskie Przemysłu Węglowego i kopalni „Sośnica”, które konsekwentnie popiera organizację różnych form czynnego wypoczynku po ciężkiej pracy górniczej. Jest to również zasługa aktywów turystycznego działającego w tych instytucjach. Przy Zjednoczeniu istnieje Oddział PTTK mający duże osiągnięcia w popularyzowaniu turystyki kwalifikowanej, zwłaszcza wodnej. Wzorowe kierownictwo nad obiektem w Rynie sprawuje pracownik górnictwa i energetyki, działacz i żeglarz kol. Wirfica. On to z wielką serdecznością przyjmował uczestników rejsu.

Trzeba również podkreślić gościnność władz miasta Rynu. Przewodnicząca Miejskiej Rady Narodowej ufundowała nagrody i serdecznie zapraszała do organizacji rejsu żeglarskiego w latach następnych, proponując lokalizację w podobnych ośrodkach jak „Sośnica”. Rozwijające się żeglarsstwo na tym terenie odgrywa istotną rolę wychowawczą wśród młodzieży, która garnie się na kursy i imprezy organizowane przez kierownictwo ośrodka górniczego.

Licznie zgromadzeni mieszkańcy Rynu mieli możliwość oglądać zakończenie centralnego rejsu żeglarskiego „Mazury 1972”. Uroczystości te otwierały kolejne regaty o Puchar MRN w Rynie.

Wśród załóg, które w 90% składały się z zespołów młodzieżowych wyróżniono żeglarzy z klubu oddziału PTTK w Nowym Sączu „Beskid”, Oddziału Wojskowego PTTK w Bydgoszczy oraz załogę z Zakładów im. Kasprzaka w Warszawie.

W uroczystościach zakończenia rejsu wzięli udział

zastępca sekretarza generalnego ZG PTTK W. Militz i wiceprzewodnicząca KTZ ZG PTTK D. Rafalska. Gośćmi rejsu byli: przewodniczący WKKFiT z Olsztyna K. Holicz oraz jego zastępca J. Mieloch, kierownik WOIT Z. Kolenka. Z ramienia Zarządu Okręgu PTTK, który bezpośrednio opiekował się rejssem, był obecny wiceprezes M. Głuchowski.

XX CENTRALNY I XIII WYSOKOKWALIFIKOWANY RAJD PIESZY

XX centralny rajd pieszy odbył się w dniach 28 V — 4 VI 72 r. na Pojezierzu Iławskim w województwie olsztyńskim.

Organizatorem rajdu na zlecenie KR OFSWiT oraz KTP ZG PTTK był Zarząd Okręgu PTTK w Olsztynie, a więc ten sam, który organizując w 1953 r. pierwszy rajd dał początek pięknej tradycji rajdowej uwieńczony w bieżącym roku 20-letnim jubileuszem.

Sztab organizacyjny rajdu tworzył aktyw Okręgowej Komisji Turystyki Pieszej w Olsztynie pod wodzą Edwarda Tworowskiego. Współorganizatorami natomiast byli: WKZZ w Olsztynie, Kuratorium Okręgu Szkolnego i Wydział Oświaty PPRN w Olsztynie, WKKFiT, MKKFiT, LOP oraz Wojsko Polskie w Olsztynie, oddziały PTTK w Olsztynie i Iławie, Komenda Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej ZHP.

Rajdzie wzięło udział 400 uczestników. W ramach rajdu zorganizowano Złot Licealistów woj. olsztyńskiego. Brało w nim udział 350 młodych turystek i turystów.

Zakończenie imprezy odbyło się 3 czerwca br. w ośrodku turystyki wodnej PTTK w Iławie.

Wieczorne ognisko uświetniły występy regionalnego zespołu śpiewaczego „Tęcza” oraz zespołu młodzieży miejscowej.

4 czerwca odbyło się na stadionie sportowym uroczyste zakończenie XX centralnego rajdu pieszego i złotu licealistów. Wzięli w nim udział: przedstawiciel KW PZPR w Olsztynie, przedstawiciele powiatowych i miejskich władz partyjnych i terenowych, a także przedstawiciele KTP ZG PTTK, Zarządu Okręgu PTTK i OKTP w Olsztynie. Rozegrano finał konkursu krajoznawczego oraz nagrodzono laureatów konkursu na plakat turystyczny, wręczono też dyplomy i upominki najlepszej i najliczniejszej z drużyn uczestniczących w zlocie.

W podsumowaniu podkreślano dobrą organizację imprezy oraz walory turystyczne i krajoznawcze Pojezierza Iławskiego, stwierdzono jednak, że centralny rajd pieszy zaczyna tracić charakter rajdu ogólnopolskiego, ponieważ większość uczestników reprezentowała województwo olsztyńskie.

XI ogólnopolski wysokokwalifikowany rajd pieszy z okazji w roku bieżącym na zlecenie Komisji Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK zorganizowany przez Oddziałową KTP PTTK w Bolesławcu przy współdziałaniu Okręgowej KTP Zarządu Okręgu PTTK we Wrocławiu i Powiatowego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki w Bolesławcu. Odbył się on w dniach 2—9 lipca 1972 r.

Ciężar prac organizacyjnych spoczywał na barkach aktywistów rekrutujących się z bolesławickiego Klubu Turystów Pieszych „Dreptaki” pod wodzą prezesa oddziału PTTK Henryka Maryniaka. Wzorową organi-

zację rajdu ułatwiło poparcie i pomoc gospodarzy regionu: przewodniczących PPRN i PMRN w Bolesławcu oraz przedstawicieli Zakładów Przemysłu Miedziowego. Dzięki temu łatwo osiągnięto jeden z podstawowych celów rajdu, jakim była popularyzacja Dolnośląskiego Zagłębia Miedziowego.

Najdłuższa — siedmiodniowa trasa nazwana trasą „Polskiej Miedzi” liczyła 163 km (na dużą srebrną OTP) i umożliwiła uczestnikom zwiedzenie zakładów przemysłu miedziowego zapoznając ich jednocześnie z historią rozwoju tego przemysłu na Dolnym Śląsku. Pozostałe trasy: 5-dniowa „Zamków Piastowskich”, 4-dniowa „Pogórza Izerskiego” i 3-dniowa „Puszczańska” zaznajomiły uczestników z historią Ziemi Dolnośląskiej, a także zaprezentowały jej walory turystyczne i krajoznawcze.

Rajd spełnił również dużą rolę wychowawczą szczególnie wśród młodzieży, która stanowiła 90% uczestników. Na wszystkich trasach prowadzona była punktacja oceniająca zachowanie na trasie, organizację biwaku i marszu, inicjatywę w zdobywaniu wiadomości krajoznawczych o przebywanej trasie itp.

Inowacją było uwolnienie uczestników od dźwignia ciężkiego sprzętu biwakowego, który na miejsca noclegów przewożony był samochodem.

Zakończenie rajdu odbyło się na terenie malowniczo położonej nad Bobrem starej żwirowni. Pole namiotowe było radiofonizowane, zainstalowano skrzynkę pocztową, punkt sprzedaży pamiątek, stoisko gastronomiczne i punkt weryfikacji OTP.

8 lipca odbyły się potraktowane na wesoło zawody na torze przeszkód a potem, już całkiem poważnie, zawody na orientację, w których uczestniczyło 12 drużyn. Pozostali uczestnicy pod wodzą przewodników zwiedzali muzea i zabytki Bolesławca. Wieczorem przy ognisku trwał urozmaicony opowiadaniem o przebytych trasach konkurs piosenki.

9 lipca na oficjalne zakończenie imprezy stawili się wszyscy (w liczbie 200) reprezentujący 11 województw uczestnicy rajdu, organizatorzy oraz zaproszeni goście — przedstawiciele KTP ZG PTTK, OKTP Wrocław i przedstawiciele władz miejskich Bolesławca.

Na wstępie odbył się finał konkursu krajoznawczego pn. „Czy znasz Dolny Śląsk”. Wręczono nagrody zwycięzcom konkursów i zawodów przeprowadzonych w trakcie i na zakończenie rajdu.

Wszyscy uczestnicy i obserwatorzy podkreślali sprawną organizację rajdu i wyrażali nadzieję, że przyszłoroczny XIV rajd, którego organizację — na ziemiach związanych z pamięcią o Mikołaju Koperniku planuje się powierzyć Zarządowi Okręgu PTTK w Gdańsku, będzie jeszcze lepszy, zgromadzi uczestników z całej Polski i stanie się czołową imprezą turystyki pieszej w naszym kraju.

XVII CENTRALNY RAJD TURYSTÓW MOTOROWYCH

Specjalnie uroczysty charakter nadano tegorocznemu XVII centralnemu rajdowi turystyki motorowej. Rajd ten tematycznie związany z 1000-letnią rocznicą bitwy pod Cedynią i 26-tą rocznicą bitwy pod Siekierkami zgromadził 850 uczestników z całej Polski. Ponad 300 pojazdów, w tym 130 aut przybyło w dniu 21 lipca na dwa punkty startowe: do Choszczna i Skwierzyny. Tutaj po wykonaniu prób sprawnościowych nastąpiło losowanie kopert z pytaniami o tematyce krajoznawczej i historycznej, dotyczącej obu bitew. Z Choszczna

i Skwierzyny uczestnicy odjechali na metę do miasteczka rajdowego w Siekierkach.

Program pobytu w miasteczku obejmował prelekcję na temat bitwy pod Cedynią, film o forsowaniu Odry, złożenie wieńców pod pomnikiem na cmentarzu wojskowym w Siekierkach oraz wycieczkę szlakiem wojsk Mieszka I i I Armii Ludowej Wojska Polskiego, trasą: Siekierki — Gozdowice — Mieszkowice — Moryń — Cedynia — Siekierki. Przy ognisku odbył się konkurs krajoznawczy i występy zespołów artystycznych.

XXI CENTRALNY RAJD KOLARSKI

Tegoroczny XXI centralny rajd kolarski miał między innymi na celu popularyzację walorów krajoznawczo-turystycznych południowo-wschodnich regionów Polski.

Rajd odbywający się w dniach 29 VII — 11 VIII 1972 r. miał charakter gwiazdzisty. Start do rajdu mógł nastąpić w dowolnie wybranej miejscowości w Polsce lub za granicą.

Miasteczko rajdowe w Ulanowie czynne było od

8—11 VIII br. Bezpośrednim organizatorem była Oddziałowa Komisja Turystyki Kolarskiej PTTK w Stalowej Woli. Miasteczko rajdowe usytuowano w ośrodku wypoczynkowym Huty Stalowa Wola.

Pobyt w miasteczku rajdowym urozmaicony był licznymi konkursami: krajoznawczym, sprawnościowym, jazdą na azymut, a także krótkimi wycieczkami krajoznawczymi. Przy ogniskach odbywały się występy artystyczne.

CO PTTK-owski DZIEŃ NIESIE

LUBLIN — Przy Zarządzie Okręgu PTTK w Lublinie utworzono komisję historyczną, która przygotowuje specjalne wydawnictwo o dziejach zorganizowanego ruchu turystyczno-krajoznawczego w województwie lubelskim. W związku ze 100-leciem polskiej zorganizowanej turystyki komisja zamierza także urządzać wystawy i prowadzić w oddziałach PTTK cykl pogadarek o historii turystyki w Polsce.

POZNAŃ — Poznańskie koło przewodników PTTK zrzessa 224 osoby; połowę stanowią kobiety. Wykształcenie wyższe posiada 113 ciceronów, średnie 111. Językami obcymi włada 100 osób, w tym angielskim 10, czeskim 5, francuskim 19, niemieckim 45, rosyjskim 17, rumuńskim i włoskim po 2. W ubiegłym roku poznańscy przewodnicy obsłużyli prawie 4.600 grup wycieczkowych z ok. 200.000 uczestników. Jest to o 11% więcej niż w roku 1970.

KATOWICE — W roku bieżącym Oddział PTTK Katowice-Wschód obchodzi 50-lecie swojej działalności. Oddział ten, zrzessa 7.000 członków w 138 kołach. Turystykę kwalifikowaną propagują i organizują cztery kluby — kajakowy, żeglarski, kolarski i turystyki motorowej oraz koło przewodników. Oddział prowadzi własne stacje turystyczne i wypożyczalnie sprzętu, skupia 240 przewodników, 500 organizatorów turystyki oraz 240 przewodników górskich, terenowych i miejskich. W zeszłym roku działacze katowiccy zorganizowali 642 imprezy, w których udział wzięło 2.000 turystów. Biuro ORT urządziło 2.000 wycieczek dla 100.000 turystów z całej Polski.

GDAŃSK — Ukazał się setny numer „Jantarowych Szlaków”, biuletynu Oddziału PTTK w Gdańsku. Zamieszczono w nim m.in. takie pozycje jak „Podstawowe problemy polskiej gospodarki morskiej”, „Sylwetki pomorskie”, „Głęboko w Borach Tucholskich”, „Łupawa — najpiękniejsza rzeka północnej Polski”. W piśmie gdańskich krajoznawców, wydawanym obecnie w nakładzie 2.000 egzemplarzy, znajduje też odbicie problematyka turystyczna województwa bydgoskiego, koszalińskiego, olsztyńskiego i szczecińskiego.

go. W ciągu 15 lat istnienia biuletynu wiele jego wydań poświęcono w całości monografiom powiatów kwidzińskiego, lęborskiego, elbląskiego, kartuskiego, sztumskiego, kościerskiego oraz regionom Pobrzeża Słowińskiego, Żuław, Pojezierza Kaszubskiego i wielu innym. Ukazały się także specjalne wydania „Jantarowych Szlaków” z okazji tygodnia ziem zachodnich i północnych, 300-lecia Pokoju Oliwskiego, 700-lecia Tczewa oraz 10 wieków Gdańska.

POZNAŃ — w województwie poznańskim rozpoczęły się niedawno „Dni opieki na zabytkami”. Program obchodów przewidyuje urządzenie wielu prelekcji i odczytów o zabytkach i ich ochronie. Odbędą się także kursy dla społecznych opiekunów zabytków, wycieczki i zjazd „ochroniarzy” w Toruniu. W siedzibie WOIT w Poznaniu zorganizowano wystawę pt. „Zabytkowe pałace i dwory Wielkopolski”. Obecnie prowadzone są w województwie prace konserwatorskie, m.in. przy następujących obiektach zabytkowych: pałacu w Smielowie (pow. Jarocin), gdzie przebywał Adam Mickiewicz, pałacu w Srebrnej Górze, gdzie powstaje gromadzki ośrodek kultury i w baszcie kazimierzowskiej w Ostrzeszowie.

W Poznaniu remontuje się kamieniczki na obrzeżu Starego Rynku. W Szereniawie (pow. Poznań) ma powstać skansen wielkopolski w pobliżu Muzeum Rolnictwa. Komisja Opieki nad Zabytkami PTTK wystąpiła także z inicjatywą inwentaryzacji wiatraków w Wielkopolsce.

GDAŃSK — Z okazji 150 rocznicy śmierci gen. Józefa Wybickiego twórcy naszego hymnu narodowego, współtwórcy Konstytucji 3 Maja, wybitnego polityka, ekonomisty, prawnika, a także autora oper i operetek, bieżący rok ogłoszony został w woj. gdańskim „Rokiem Józefa Wybickiego”. Dla uczczenia tej ważnej rocznicy, odbył się VII zlot turystyczny pracowników handlu i spółdzielczości Pomorza Gdańskiego.

Drużyny handlowców udały się szlakami turystycznymi pieszo, na rowerach, oraz motocyklach, zwiedzając m.in. Będomin, miejsce urodzenia J. Wybickiego, zabytkowe miasto Skarszewy, w którym Wybicki chodził do szkoły, oraz izbę regionalną w Kościerzynie.

BIELSKO-BIAŁA — Schronisko PTTK na Magurze w Beskidzie Małym jest nieczynne z powodu remontu kapitalnego. Natomiast w pobliżu schroniska Oddział PTTK w Bielsku Białej otworzył nową odcję turystyczną z 40 miejscami noclegowymi. Obiekt znajduje się przy zielonym szlaku wiodącym z Bystrej Wilkowic. Rezerwacji miejsc można dokonywać w BORT PTTK, Bielsku-Białej, ul. Piastowska 3.

GDAŃSK — Honorowa Srebrna Odznaka PTTK nadana oddziałowi studenckiemu PTTK w Gdańsku dowodzi, jak wysoko ocenił Zarząd Główny PTTK wyniki 10-letniej działalności tej zasłużonej i pożytecznej placówki społecznej. Oddział ma już od lat wyrobioną opinię jako doskonały organizator ciekawych wycieczek i atrakcyjnych rajdów studenckich. Z okazji jubileuszu, działacze oddziałowi przygotowali m.in. interesującą wystawę obrazującą dorobek 10-lecia.

GDYŃA — Oddział PTTK Marynarki Wojennej w Gdyni zorganizował w czerwcu V międzynarodowe mistrzostwa Polski w łowiectwie podwodnym. Impreza odbyła się 10 i 11 na wodach Zatoki Gdańskiej. W gronie ponad 100 płetwonurków znajdowali się również reprezentanci NRD i CSRS oraz obrońcy pierwszego miejsca sprzed roku — reprezentanci Marynarki Wojennej. Tydzień później na inaugurację „Dni Morza” do Jastarni zjechali motorowcy z wszystkich zakątków Polski na X jubileuszowy ogólnopolski zlot motorowy „Do Morza”.

SRODA — W Zaniemyślu, uroczej miejscowości letniskowej, oddano do użytku dom wycieczkowy PTTK z 58 miejscami noclegowymi w pokojach 2 i 3-osobowych. Czynną jest tutaj także restauracja z kawiarnią. Dodatkową atrakcją stanowi przejazd promem na teren wyspy, gdzie powstał dom wycieczkowy.

Biuletyn Informacyjny ZG PTTK — redaguje Kolegium
Wydawca: Wydział Propagandy Zarządu Głównego PTTK
Adres redakcji: Warszawa, ul. Senatorska 11, tel. 26-22-51